

МИ і СВІТ

WE AND THE WORLD

Український
магазин

Nous
et le monde

Revue Ukrainienne
diasporiana.org.ua

ПАРИЖ
НЬЮ-ЙОРК
ТОРОНТО
ЕДМОНТОН

25 с.

РІК 6

ЛИСТОПАД

1955

19

Редактор і видавець: Микола Колянківський

Адреса для редакційної й адміністраційної кореспонденції (вплата грошей): М. Kolankiwsky, 278 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada

З М І С Т :

Капітан "Нормандії"
На капітанськiм містку
Де була битва Ігоря?
У пізню осiнь
Ось таке наше сонце!
Кримська обсерваторія
Так умирали японці
Записки в літаку
Тіні солом'яних віх
Там, де жив Сковорода
Череву Парижу
В країні вічнозелені
"Я спалив тіло Гітлера"
Сумерк диктатора
Про наш Борислав
6000 років Кіпру
Елегантність жінки
Наполеон і перекупка
Шахи, філателія, кіно

РЕДАКЦІЙНІ ВІДДІЛИ:

В Європі: Є. Деслав, Ю. Калинич
Париж, Франція

В Америці: Петро Павлович,
Нью-Йорк, США

ПРЕДСТАВНИЦТВА

AUSTRALIA: Fokshan Library and
Book Supply, 1 Barwon St., Glen-
roy, W. 9, Vic.

BELGIQUE: Ihnat Stachij, Esneux
en Liege

BRAZIL: Mrs. I. Lisynetskyj, Cx.
Postal 428, Ponta Grossa, Parana

ENGLAND: S. W. Shewchuk, 78
Kensington Park Rd., London,
W 11

FRANCE: Kolankiwskyj Mykola, 186
Bld. St. Germain, Paris VI, c. c.
876771

GERMANY: Fri. Emilie Gudz, (13a)
Zirndorf, Nbg. Schuetzenstr. 4/11

ФОТО НА ОБКЛАДИНЦІ: "Думка" — різьба геніяльного фран-
цузького мистця Августа Родена (1840-1917); на стор. 2 його ж
"Віктор Гюго".

* * *

Річна передплата: для Англії й Австралії — 1 фунт, для Бель-
гії — 100 б. фр., для Франції — 1000 фр., для Німеччини — 10 ДМ,
для Аргентини й Півд. Америки — 40 арг. пезів, для Півн. Америки,
Канади і всіх інших держав -- 3 ам. долари. **Ціна одного числа :**
25 центів.

Ціна 1 стор. оголошень: 60 дол., пів стор. — 30 дол., чверть
стор. — 15 дол., найменше оголошення фірм — 5 дол.

Віктор Гюго

КАПІТАН “НОРМАНДІЇ”

Вночі 17 березня 1870 року капітан Гарвей відбував свою звичайну дорогу з Савтемптон до Гернісеї. Мряка вкривала море. Капітан Гарвей стояв на покладі корабля і маневрував обережно, бо було мрячно і темно. Пасажири спали.

„Нормандія” — це був великий пароплав, мабуть, найбільший із поштових кораблів на Ля Манші: 600 тонн, 250 стіп довжини, 25 стіп ширини; він був „молодий”, як кажуть моряки: не мав ще семи років. Збудували його в 1863 році.

Мряка густішала. Вже залишено ріку Савтемптон і вийдено на повне море, приблизно на 15 миль від Егіль. Корабель просувався помалу. Була четверта година ранку.

Панувала абсолютна темрява. Наче б накривалом вкрито корабель; ледь видні були вершки щоглів.

Немає нічого страшнішого, як ті сліпі кораблі, що плывуть серед ночі.

Нараз з мряки виступила чорна тінь, гора-з'ява, що летіла по хвилях, прорізуючи темноту. Це була „Мері” — великий турбіновий пароплав, що плыв з Одеси до Грімсбі, везучи 500 тонн пшениці; надзвичайна швидкість, великий тягар. „Мері” гналася просто на „Нормандію”.

Ніякої можливості уникнути катастрофу, в такій мряці корабельні примари викінчують себе швидко. Це зустрічі без наближення. Гинеться, ще не помітивши себе. „Мері”, йдучи повною парою, вдарила „Нормандію” в кадовб і розпорола її.

Сама пошкоджена ударом, затрималася.

На „Нормандії” було 28

Віктор Гюго (1802-1885), найбільший французький поет, геній в ліриці, епіці, сатири і драмі.

Скульптура А. Родена:
Віктор Гюго

людей залоги, одна жінка до послуги, стюардесса, і 31 пасажир, в тому 12 жінок.

Стрясення було жахливе. В одній хвилині всі знайшлися на покладі, чоловіки, жінки, діти, півголі, в метушні, криках, плачі. Нагально вдерлася вода. Вона погасила вогонь у машині.

Корабель не мав переділок, що забезпечували б його перед залиттям; не було також рятункових поясів.

Капітан Гарвей, стоячи

на командантському містку, крикнув: „Тиша, увага! Човни на воду. Перші жінки, опісля пасажири. Далі залога. Треба врятувати шістдесят людей”.

Було всіх 61, але він про себе забув.

Відв'язано судна. Всі кинулися до них. Цей натовп міг затопити лодки. Лейтенант Оклфорд і чотирьох лоцманів затримували цю товпу, ошалілу від переляку. Спати і зараз після того вмирати, це жахливе.

А понад цей крик і шум, чути було суворий голос капітана, і такий діалог лунав посеред п'тьми:

- Механік Лукс!
- Капітане?
- Як з машинами?
- Затоплені.
- Вогонь?
- Погас.

Капітан крикнув: — Лейтенант Оклфорд!

- Тут.
- Скільки маємо минут?
- Двадцять.
- Це досить, щоб кожний всіх на лодку у своїй черзі. Лейтенанте Оклфорд, чи ви маєте свої пістолі?

- Так, капітане.
- Стріляйте кожного,

хто захотів би зійти з корабля перед жінкою.

Усі затихли. Ніхто не опирався. Ця товпа чула над собою владу тієї великої душі.

Зчерги скинула на воду свої лодки „Мері” і поспішила з допомогою потопів, що його вчинила.

Рятунок проходив в порядку і майже без бійки. Як завжди, були деякі жалюгідні егоїзми; були також патетичні благання.

Гарвей, стоячи непорушно на пості капітана, командував, панував, керував, займався всіми і всім, спокоем опановував це страхіття, давав, здавалось, накази самій катастрофі.

Казали, що навіть буря його слухала.

В одному менті крикнув. — „Рятуйте Клімента!”

Клімент, це був кора-

бельний хлопчик. Ще дитина.

Корабель помалу заглиблювався у глибінь.

Щораз прискішувано рух лодок поміж „Нормандією” і „Мері”.

— Швидше! — кричав капітан.

На двадцятій минуті пароплав потонув.

Наперед задня частина, опісля передня.

Капітан Гарвей, стоячи на покладі, не вчинив ніякого руху, не сказав ніякого слова, непорушно пірнув у глибінь. Через густу мряку бачили, як темна постать заглиблювалася в море.

Так згинув капітан Гарвей.

Не було йому рівні поміж моряками на Ля Манші. Повнивши все життя обов'язки людини, він скористав з права вмирати як герой.

НА КАПІТАНСЬКОМУ МІСТКУ

В роковини смерти Митрополита Андрея

Львів уже два місяці перебував під пануванням большевиків. Щораз важче було пробитися на захід крізь пильно бережений кордон. Єдина можливість була ще для деякого виїхати з СРСР, підшившись під папери німецьких громадян.

Був пізній вечір, коли я вхід до митрополичої палати. Мені сказали пождати, бо в Митрополита є визначний український громадянин з дружиною, що прийшов попрощатися перед виїздом до Німеччини.

Двері до митрополичої при-

Одне з неопублікованих фот
Митр. Андрея

юмної були легко відхилені і я, мимохіть, чув кожне слово.

— Ну, що ж, щастя Боже! — казав Митрополит.

— Та ми хотіли б переконати вас, Ексцеленціє, щоб ви їхали з нами.

— Застарий я на мандрівки.

— Мандрівка не страшна, Ексцеленціє, ось ми вже втретє вибираємося на еміграцію.

— Та хіба ж мене большевики пустили б? — сказав Митрополит.

— Ексцеленціє, — радісно викрикнув гість, — дайте тільки свою згоду, а я завтра принесу Вам паспорт. Ми вивеземо вас автом і ви не відчуєте труду подорожі.

— Ні, діточки, — сказав твердо Митрополит, — я не можу їхати.

— Ексцеленціє, — вмшалася, майже плачучи, дружина гостя, — якщо не хочете вчинити це для себе, то зробіть для свого народу. В імені того народу благаємо вас, рятуйте себе!..

І тоді я почув слова, що зморозили мене своєю величчю.

— Нема більшої нечести для капітана корабля, як тоді, коли корабель затоне, а капітан вирятує своє життя. Я капітан корабля і я залишуся із своїми вірними!..

І Митрополит залишився під час німецької окупації, і під час большевицької першої і другої.

Буруни кидали кораблем, тріщали і ламалися щогли, а капітан непорушно стояв і згинув на капітанському містку.

М. К-ий

СОБОР В СОЛЯНИХ КОПАЛЬНЯХ

В горах Андах, поблизу Боготи, будується собор в соляних копальнях. Стіни, стелі, колони і гігантний хрест в середині церкви — все буде із суцільної гірської соли.

Собор простягнеться під землею на 400 стіп завдовжки і своїми розмірами перевищить Собор Паризької Богоматері (Нотр-Дам).

ДЕ Ж БУЛА БИТВА ІГОРЯ З ПОЛОВЦЯМИ?

Хто не знає “Слова о полку Ігоревім” — геніяльної пам’ятки староруської літератури, де оспівано героїчні подвиги українського народу в боротьбі за свободу вітчизни? Всім пам’ятні рядки “Слова”, в яких невідомий автор-патріот змалював трагічну долю Ігоревих полків, що виступили проти переважаючих сил половців:

Билися день,
билися другий;
третього дня під полудень
упали стяги Ігореві.
Тут два брати розлучились
на березі бистрої Каяли;
тут кривавого вина не достало;
тут пир докінчили хоробрі
русичі:

сватів напоїли
і самі полягли
за землю Руськую.

Але де ж відбулася ця битва?
Де шукати річку Каялу?

Ось уже півтора століття це питання цікавить багатьох учених. Одні гадали, що Каяла — це річка Кагальник, притока Дону. Інші думали, що це річка Кальміус, яка впадає в Азовське море. Треті вважали Каялою річку Мокрі Яли, притоку річки Вовчої (яка впадає в Самару — притоку Дніпра). Були й інші думки. Проте всі ці гіпотези або суперечили безсумнівним літописним даним, або були побудовані на основі неправильних розрахунків швидкості пе-

ресування полків Ігоря. І лише зовсім недавно археолог-краєзнавець М. В. Сібільов і професор К. В. Кудряшів, на підставі багаторічного детального вивчення місцевостей, літописного та історико-географічного матеріалу, висловили нову думку про місце битви Ігоря з половцями, яку можна вважати найбільш імовірною.

В світлі цих даних про похід Ігоря можна сказати таке. 22 квітня 1185 року новгород-сіверський князь Ігор виступив із свого міста у похід на половців. По дорозі до Ігоря приєдналися війська його сина Володимира, князя путивльського, і війська Святослава Ольговича, князя рильського, та допоміжний полк ковуїв — “приручених” половців. 1 травня війська переходили вброд верхів’я Дінця. Тут їх застало соняшне затемнення, яке в старі часи вважалося за лиховісну ознаку. Проте князі не зважили на це і рушили до Осколу, де 2 і 3 травня чекали військ Ігорєвого брата Всеволода, які йшли іншим шляхом з Курська. З’єднавшись, руські полки рушили далі на південь ізюмською степовою дорогою (сакмою) по вододілу між Осколом і Дінцем. Там, де тепер місто Ізюм, війська знову перейшли Донець і зустрілися з своїми розвідниками, висланими вперед. Розвід-

ники повідомили, що половці приготувалися до бою. Руські князі вирішили негайно йти назустріч противникові і вийшли в похід в ніч з 9 на 10 травня. Опівдні 10 травня руські війська побачили половців, що стояли на високому березі ріки Сюурлій (тепер біля міста Сло-в'янська) і кинулися на них через річку. Почалася битва. Половці втекли, покинувши велику здобич. Було захоплено багато полонених. Частина руського війська до пізньої ночі переслідувала противника. Ігор, знаючи про великі сили половців, пропонував повернутися назад, але інші князі не підтримали його. Наступного дня, говорить літописець, “начаша виступати полци половецкии, аки боровъ” (немов бір, ліс). Оточені з усіх боків, князі прийняли мужне рішення: зсісти з коней і разом з пішим військом пробиватися на північ. Кровопротитна битва точилася цілий день. Люди і коні знемагали від спраги, бо половці відрізали їх від води. Було багато вбитих і поранених. Не припинилася

битва і вночі. Руські полки повільно пробивалися на північ. Рано-вранці 12 травня, в неділю, не витримавши ворожого натиску, почали тікати ковуї. Поранений Ігор кинувся їх завертати. В цей момент битва точилася в районі Торських солоних озер (тепер Вейсове і Сліпне, поблизу м. Сло-в'янська). Тут на відстані польоту стріли від руських військ, половці й захопили Ігоря в полон.

“Каяли” по-турецькому означає “скеляста”, “обривиста”. У “Слові” ця річка має епітет “бистра”. Всім цим ознакам відповідає річка Макатиха, що впадає в річку Голу Долину, недалеко від солоних Торських озер. Можна вважати, що це і є історична ріка Каяла. Під час археологічних розвідок на місці М. В. Сібільов довідався від старих людей, що коли в 1894 році прокладали залізницю до м. Сло-в'янська, тут, на зовсім невеликій глибині, було знайдено багато кістяків, розкиданих серед іржавих залишків зброї.

Л. М.

РЕКЛЯМНІ ТРУДНОЦІ...

Нещодавно один американський фабрикант мила, випустив на продаж новий мильний порошок і почав підшукувати для нього назву. Продукція мила мала експортуватися до інших країн.

Назву придумали, але згодом виявилось, що приваблююча назва в англійській мові означала: ірландською мовою — “пісня”, для мешканців Півд. Америки “кінь”, на корейській — “людина, що втратила розум”, а на слов'янських мовах це було, просто, непристойне слово.

У ПІЗНЮ ОСІНЬ

Рахується, що місяць листопад є кінцем осені. Але різно буває: інколи в листопаді не впаде й сніжинка, тепло й соґяшно, а інколи сніг падає цілими днями.

Восени стає тихо. В лісі падає листя і щодня яснішає. Незабаром почнуться приморозки. По першому сильнішому морозові опадає все листя з дерев. Тільки на дубах тримаються старі, жовті листки аж до весни.

Минуть дощі, скінчаться гриби і лише на корчах надібаємо темні брунатні ягоди глоду й шипчини. Рябина ще красується своїми червоними китицями ягід. Ягоди калини по морозі стають солодшими, їм мороз приносить користь.

На Україні в листопаді замерзають ставки. Відлітають останні дикі качки. На бистрій воді, на ріках, ще подекуди блукають поодинокі спізнюхи — старі качури й качки, їм жаль покидати рідні сторони і летіти на чужину.

Чижики дивні птахи. Одні відлітають, а другі всю зиму перебувають з нами. Вони морозу не дуже бояться. Найчастіше всю зиму тримаються свого рідного лісу. Там мають що їсти: зерна чорної бузини, рябини, чортополоху тощо. Сорока стає щоденним гостем на подвір'ї. Прилітає подивитися, чи не знайде щось з'їсти. Потрусить

хвостиком і полетіла. Галасливі сойки тримаються лісу. Як буде великий голод — то заглянуть до якогось близького садка.

Більшість мишви повтікала з поля або зимує в стодолах, в соломі чи збіжжю, а найрадше в шпихлірах. Там тепло і пожива "під рукою".

Сови покидають ліс і зимуєть по селах або в містах. Лисниця і тхір в листопаді переходять на зимові квартири. Їм краще там, де є кури та качки.

Жаб не чути. Вони залізли в мох, під коріння дерев, або вирили собі ямки і там зимуєть.

Ящірки стали мляві та спокійні. Зимують в ямках, десь під камінням, як і жаби.

В Горганах, Чорногорі і Бескиді — ведмеді знайшли вигідну яму в недоступному для людини місці, або десь в печері чи під вивернутим деревом, і там дримають. Інколи виходять "погуляти" по лісі. Може знайдеться якась перекуска. Борсуки солодко сплять. Це аристократи. Вони люблять вигідне спання, гарно уладжену квартиру і чистоту. Кажани залізли в дупла або на дзвіниці церков. Вони висять головою вдолину, замотані крилами і сплять. Білка змінила хутро. Вона стала сіра. Шерсть пушиста, тепла — зимова. У горностая хутро

стає біле, лише хвостик лишається чорний, наче для прикраси. Лисиця в повній красі. Ті звірята, що не мають пархів, мають тепер дуже цінну шкіру. Охотників на таке хутро багато. Як впаде сніг і на порошу вийдуть стрільці: уважайте зайці, тхорі, білки і лисиці. Вистріл і кінець вашого життя. Смерть чатує на вас на кожному кроці.

В лісі наставляють лапки. Тут чуйність і досвід, єдиний рятунок.

Куропатви тримаються стада. Вони побілили й у них вирости великі кігті, щоб гребти сніг і добувати поживу.

Комах немає. Оси, джмелі, бабки, мотилі й жуки — всі на зимовому відпочинку. На овочевих деревах лаять безкрилі самички мотиля “Зазимчука”. Дивні ці мотилі. Коли літо і тепло їх немає, а появляються восени і тримаються до морозів. Самчики жвавві літають, а повільні самички тільки лаять. Спаруються, відложить яєчка і повмирають. Мотилі нічого не їдять від народження до смерті.

В Україну на зиму приліта-

ють гості: шурики, свірістелі і чечітки. Вони прибувають з далекої півночі. Чечітки неспокійні, все шебечуть: чив, чив, чив-пюї. Тримаються беріз, вільшини і вишукують зернятка в шишках. Шурики — це поважні птахи. Перелітають з дерева на дерево і ніжно шепочуть між собою: кі-кі-кі. В шпилькових лісах і на рябині тримаються свірістелі. Літають стадами. Це великі жеруни.

Синички теж люблять рябину. Вони їдять лише зернятка.

Колиж прийде зима, різно буває. В Україні зима починається тоді, як впаде тривкий сніг і позамерзають всі озера та ставки. А подекуди на чужині і зима, як не зима. Не знати коли вона приходить і коли кінчається. Навіть рибалки в грудні на рибу ходять, аж смішно. Тут на чужині зиму треба числити за астрономічним часом, т. є коли найдовша ніч, а це 22 грудня.

Нашої правдивої української зими ми вже не бачимо давно. Тужно за нею.

Пластун П. Око.

КОЛИ ЗРАДЖУЄ ПАМ'ЯТЬ...

В детройтській в'язниці сидить Джан Н., засуджений за тяжкий злочин, на 40 років. Він рішуче доводив свою невинність, але безуспішно.

На дев'ятому місяці свого ув'язнення він раптом пригадав, що може довести свою непричетність до вчиненого не ним вбивства.

Начальнику в'язниці він написав:

— Передайте судді, що убивство вчинив не я. В час і ніч убивства дев'ять місяців тому я був заарештований поліцією. Я був тоді п'яний і спокійно спав всю ніч в поліційній станиці.

ОСЬ ТАКЕ НАШЕ СОНЦЕ!

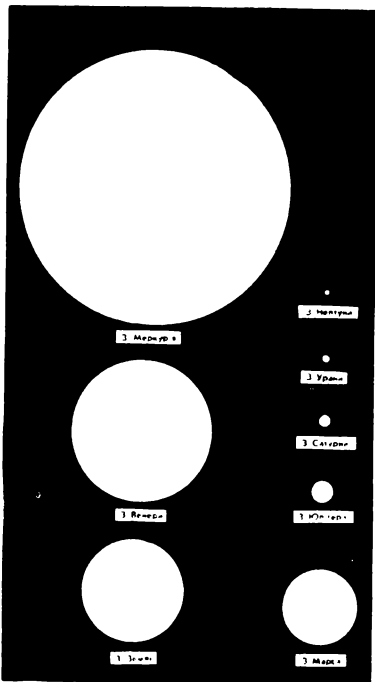
Неозброєним оком ми бачимо Сонце як невеликий диск, але насправді розміри його величезні. Сонце, як і наша Земля, має кулясту форму. Воно могло б вмістити мільйон триста тисяч таких тіл, як Земля, з усіма розташованими на ній величезними океанами, морями, горами і долинами. Якщо уявити собі земну кулю у вигляді зернятка, то Сонце тоді мало б бути завбільшки як повний мішок зерна. Сучасний літак може облетіти навколо земної кулі приблизно за 1,5 доби, а щоб облетіти навколо Сонця — йому було б потрібно півроку.

Велетенське Сонце здається невеликим через надзвичайну віддаленість від Землі. До нього сто сорок дев'ять мільйонів п'ятсот тисяч кілометрів. Нам важко уявити собі таку відстань: адже найбільша відстань на Землі це довжина її екватора — сорок тисяч кілометрів. Реактивний літак міг би долетіти до Сонця тільки за 14 років. Гарматне стрільно при польоті з швидкістю 500 метрів на секунду долетіло б до Сонця через 10 років.

Ще одне порівняння. Відомо, що всяке відчуття людини передається по нервах до головного мозку. Середня швидкість передачі відчуття — приблизно 28 метрів на секунду. Уявімо тепер собі людину з такою дов-

гою рукою, що могла б доторкнутися до Сонця. Біль від опіку ця людина відчула б тільки через 167 років.

Як давно з'ясували вчені, Сонце складається з тих самих хемічних елементів, що й Земля. На Сонці є водень, кисень, ге-

Наше сонце, бачене з Меркурія, Венери, Землі, Марса, Юпітера, Сатурна, Урану і Нептуна

лій, натрій, кальцій, залізо та інші поширені на Землі хемічні елементи. Всі вони перебувають на Сонці в газоподібному стані через дуже високу температуру, яка на його поверхні досягає 6.000 градусів, а в глибоких шарах — кількох мільйонів градусів. Сонце віддає у світовий простір величезну кількість світла і тепла у вигляді променів. Випромінювана Сонцем за одну секунду енергія більша за ту, яку дало б усе кам'яне вугілля, що є в надрах Землі. Але на Землю потрапляє лише невеличка частка цієї енергії — одна двомільярдна частина, і цього досить для процвітання і підтримання життя.

Тепер ми добре знаємо, що надра Сонця приховані від нас блискучою поверхнею, так званою фотосферою. Телескопічні спостереження встановили, що вона рябувата і має зернисту будову. Вона схожа на біло-сніжне полотно, по якому розсипані блискучі зерна — гранули. Дехто вважає, що гранули мають розмір близько 700-1.000 кілометрів і є потоками гарячих газів.

Над фотосферою розташована соняшна атмосфера. Вона складається з трьох шарів. Найнижчим і найтоншим є так званий обертальний шар, завтовшки близько 500-600 кілометрів. Над ним лежить середня частина атмосфери — хромосфера, завтовшки в 20 тисяч кілометрів. Верхня частина соняшної атмосфери називається соняшною короною. Вона доступна для

спостережень тільки під час повного соняшного затемнення.

Фотосфера і атмосфера Сонця перебувають у стані безперервних бурхливих змін. Про це свідчать передусім спостереження гранул. Вони постійно виникають і розпадаються значно швидше, ніж хмари в нашій атмосфері.

Ще характерніші соняшні плями. Це лійкоподібні заглибини у фотосфері, утворювані вихровим рухом розпечених газів. Температура плям — близько 4.500 градусів, тому на фоні більш розпеченої фотосфери плями здаються темними. Крім плям, на Сонці можна побачити факели — яскраві частини соняшної поверхні. Факели найчастіше оточують плями, але спостерігаються і окремо від них — переважно по краях соняшного диска.

Форми й розміри факелів і плям дуже різноманітні й мінливі. Поперечник дрібних плям становить близько тисячі кілометрів, а у великих досягає 100 і навіть 200 тисяч кілометрів. Такі колосальні плями могли б вмістити в собі десятки таких планет, як Земля. Звичайно плями швидко з'являються і швидко зникають, змінюючи свою форму й розміри. Але інколи тримаються протягом кількох місяців, а то й року.

Кількість плям на поверхні Сонця не завжди однакова. Встановлено, що деяких років вона дуже велика, а інших років дуже мала. Від одного максимуму до наступного проходить

в середньому 11,3 року. Між двома максимумами настають роки мінімуму. Тепер ідуть роки мінімуму. Останній максимум був у 1949 році. Наступний максимум почнеться у 1960 році.

Вивчення Сонця і явищ на ньому має важливе практичне значення. З'ясовано, що під час появи на Сонці плям на Землі спостерігається ряд явищ: відхилення магнітної стрілки від нормального положення, порушення радіозв'язку, виникнення магнітних бур, полярних сьєв і т. ін. Найбурхливіше протікають ці явища тоді, коли плями розташовані поблизу центру соняшного диска. Тоді створюється сильне магнітне поле. Потoki електрично заряджених частинок линуть з поверхні Сонця у світовий простір і потрапляють в земну атмосферу. Тут, взаємодіючи з магнітним полем Землі, вони породжують магнітні бурі. Раптове відхилення магнітної стрілки від положення "північ - південь" знаменує початок цих бур. Поки буря триває, положення стрілки весь час змінюється, стаючи нормальним тільки після закінчення магнітної бурі. Ті ж самі причини приводять до порушення радіозв'язку.

Причини виникнення полярних сьєв мають трохи інший характер. Полярне сьєво дуже гарне явище природи. На нічному небі з'являються різнокольорові дуги — неначе завіса, зроблена з мотиливих променів — червоних, оранжевих, рожевих.

Вибухи газів на Сонці

Тепер добре відомо, що це явище є свіченням розрідженого повітря у високих шарах атмосфери, яке збуджується електрично зарядженими частинками. Потoki електрично заряджених частинок вриваються з великою швидкістю і в результаті зіткнення з частинками земної атмосфери викликають свічення їх. Джерелом цих потоків, як і магнітних бур, є Сонце, зокрема соняшні плями.

Спостерігаючи рух плям, вчені встановили, що Сонце, як і планети, обертається навколо осі. Екваторіальна частина робить один поворот за 25 земних діб, а полярні — за 27.

Існує легенда, що під час облоги Сиракуз римською флотом у 214 році до нашої ери великий вчений Архімед спалив ворожу флоту, спрямувавши на неї соняшні промені з допомогою вигнутих дзеркал великих розмірів. Легенда ця не така вже фантастична. Зібрати розсіяні соняшні промені з допомогою великих дзеркал і спрямувати їх в одну точку цілком можливо.

В наші дні існує окрема галузь науки — геліотехніка, яка вивчає проблему використання розсіяної соняшної енергії для технічних цілей. Проводиться ряд теоретичних та експериментальних досліджень в цьому

ЦЕ ВСІМ ВІДОМО,

що найкращий хліб і найсмачніше печиво випікає

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ

“БУДУЧНІСТЬ”

“THE FUTURE BAKERY”

785 Dundas St. W., Toronto, Ont. — Тел.: EM. 8-4235.

Тому питайтесь у Вашій крамниці тільки за хлібом з пекарні
“ФЮЧЕР”!

напрямі. Створено дослідні зразки різної соняшної апаратури для нагрівання, кип'ятіння й опріснення води, сушіння фруктів та овочів. Є установки, в яких під дією соняшних променів температура піднімається до 200 градусів. Добута при цьому енергія використовується для найрізноманітніших цілей: для постачання гарячої води в помешкання, пральні, й т. ін.

У вигляді розсіяних соняшних

променів втрачається величезна кількість енергії. Якби нам вдалося використати хоч би одну соту променів, які падають на територію України, ми одержали б енергію рівну приблизно тій, що її можуть дати 10 тисяч таких гідроелектростанцій, як Дніпрогес!

Тепер для вивчення Сонця застосовуються нові методи дослідження. Вони дають змогу ще повніше вивчати наше світило — джерело життя на планеті.

ЦІКАВЕ

В м. Кенора, в канадській провінції Онтаріо, нещодавно відбулося змагання дроворубів.

Переможець змагання перерубав поліно в сім інчів завгрубшки за 25 секунд.

В Польщі із будинку для старців зникла 134-літня жінка.

Коли її відшукала поліція, вона пояснила, що зробила це тому, що їй “остогидли старці”.

В Копенгагені телефонні інженери не можуть пояснити дивне явище: коли одна із абоненток голосно сміється під-час телефонічної розмови — телефонні фази в апараті перепалюються, і телефон перестає діяти.

КРИМСЬКА АСТРОНОМІЧНА ОБСЕРВАТОРІЯ

19 вересня ц. р. відбулося відкриття Кримської астрофізичної обсерваторії, що є одним з найбільших у світі астрономічних центрів.

На високогірній рівнині поблизу села Партизанське, Бахчисарайського району, за кілька років виросло ціле містечко. Сріблясті башти — головні споруди обсерваторії. У найвищій з них стоїть соняшний телескоп — один з найбільших у світі інструментів для спостережень над Сонцем. Його діаметр на третину більший від діаметра телескопу знаменитої американської обсерваторії Монт-Вілсон.

В башті, яка здіймається поруч, встановлено складний інструмент — коронограф. Він служить для реєстрації явищ, що відбуваються на поверхні Сонця. Досі так звані протуберанці вдалося спостерігати тільки під час затемнень. Тепер з допомогою коронографа і спеціального світлофільтра вибухи розпечених газів, що вирують на поверхні сонця, можна знімати на кіноплівку.

Серед складних інструментів, якими обладнана нова обсерваторія, треба ще згадати найбільший в Європі 1220-міліметровий відбивний телескоп для спектроскопії планет і зірок, 400-міліметровий подвійний астрограф для вивчення зоряних скупчень

Башта найбільшого у світі сонячного телескопа на Криму

Молочного Шляху, особливу світлосильну 640-міліметрову фотокамеру для фотографування туманностей, 500- і 200-міліметрові меніскові телескопи системи Д. М. Максutowa для електрофотометричної реєстрації спектрів і кольорів зірок.

Кримська астрономічна обсерваторія допоможе українським вченим ще плодотворніше працювати над вивченням непізнаних таємниць Всесвіту.

М. Кліяченко

ТАК УМИРАЛИ ЯПОНЦІ

Процес воєнних злочинців у Токіо, що був японською паралелею Нюрнберзького процесу, тривав довго і закінчився щойно в грудні 1948 року стратою сімох головних обвинувачених. Його хід суттєво різнився від процесу в Німеччині. Тоді, коли німецькі нацистські провідники боронилися тим, що всю вину склали на "державний провід", кажучи, що єдиним винним є той, хто дав наказ, тобто четвертий Гітлер, який все таки був вибраним провідником німецького народу, — то японці від самого початку процесу прийняли зовсім протилежну тактику: вони старалися всю відповідальність взяти на себе самих, щоб відтяжити цесаря і японський народ та щоб опрочинити тезу збірної відповідальності.

Наочні свідки оповідають, що на процесі інколи доходило просто до драматичних сцен. Наприклад, коли обидва міністри — війни і фльоти, що про їхню ворожнечу до себе було всім відомо, під час процесу з найбільшою чемністю старалися відтяжити один одного, всю вину беручи на себе самого. Загалом, в протилежності до Нюрнберзького, процес у Токіо визначався найбільшою чемністю у взаємовідносинах

поміж суддями та підсудними і збереженням всіх куртуазійних форм. І так, наприклад, під час проголошення кари кожний з підсудних піднявся із лавки та глибоко поклонився суддям, наче б підкреслюючи, яка честь для нього взяти на себе повну відповідальність за війну і поразку. Тому їхня страта була символом і жертвою за цесаря і народ.

Під час понад трирічного ув'язнення в'язні виявляли найбільшу рівновагу духа. Багато з них весь час читали японських і китайських клясиків та писали вірші.

Бо є в звичаю японців перед смертю скласти один чи більше т. зв. "смертних віршів" та викаліграфувавши їх власноручно, переслати на пам'ятку друзям. Ці смертні вірші бувають складені або в короткій 17-складовій формі "гаіку" (схема вірша 5-7-5) або в дещо довшій формі "танка" (схема: 5-7-5-7-7). Вірш "гаіку" мусить мати опис природи з підкресленням пори року, в чому криється укритий глибший зміст; натомість вірш "танка" має висловлювати особисте почування. Генерал Тойо склав "гаіку" такого змісту: "Багато тисяч років сходить блідий зимовий місяць завжди наново."

Засуд заповз взимі, під час зимової повні місяця. За старовинною японською символікою, зимова повня означає нещастя, смерть або війну. Отже значення вірша таке: Також і національні нещастя минаються так, як зміни місяця, тож і для Японії придуть кращі часи. Далі, що смерть є чимсь проминаючим, як зимова повня місяця. І вкінці, що нерозумно є робити відвічальною за війну одиницю, бо явище війни є таке періодичне, як місячна повня...

Генерал МекАртур визначив час страти на першу годину 22 грудня, вранці по зимовій соняшній зміні. Тому, що в Японії символами говориться більше як словами, то змісл цього визначення негайно зрозуміли: Як година зимової соняшної зміни є найтемнішою годиною року, що по ній дні знову стають довшими, так і ця страта є найнижчим пунктом японської історії, але й рівночасно кінцем важкого часу проби і початком підйому Сонця, що є символом Японії...

Американський кореспондент приблизно так описує саму страту:

Після гарної погоди, потис дошкульний мороз. Сімох засудженців повідомлено 15 годин наперед про час страти. Тойо прийняв цю вістку з веселим усміхом та відповів в англійській мові: "Окей, окей." Він подякував командантові в'язниці за добру і гідну поведінку під час ув'язнення і додав, що

боявся, щоб його ненадійно не забрано з ліжка, не давши йому змоги як слід подякувати в'язничній владі; він радий що може це таки вчинити.

Де кілька мінут перед дванадцятю випроваджено на в'язничне подвір'я Тойо, Матсуї, Доігару і Муро, а трьох інших залишено в недалекій буддійській каплиці. Подвір'я було вкрите ожеледою і повітря було мрячне та вогке. Матсуї, найстарший, трясся від холоду, старости і переживання, але став просто і крикнув сильним, дещо дрижачим старечим голосом: "Тенно, геіка банзаї!" (дослівний переклад: "Його Світлості цісарю: десять тисяч років!"). Троє інших викрикнули старовинний боевий оклик, з яким гинули на фронтах японські вояки: "Банзаї, банзаї, банзаї!"

Це були їхні останні слова. Ніхто вже більше не відізвався.

Підсудні передали тепер асистуючому буддійському священникові з легким поклоном буддійські вервиці, Тойо дав також свої окуляри і свої штучні зуби, — для родини. Вже раніше вони передали своє обтяте волосся і обтяті нігті, щоб запевнити собі буддійський похорон навіть у тому випадку, якщо б не видано їхніх тіл. Коли йшли до камери смерті, асистуючий американський сотник подав кожному з них ще цигарки, які вони з подякою прийняли і запалили. Опісля енергійно вийшли по 13 сходах нагору і біля шибениць ще раз глибоко по-

клонилися в бік цісарського палацу та стали непорушно, чекаючи на смерть.

У кілька хвилин пізніше знову відчинилися двері і ввійшли три дальші засудженці. Знову енергійний хід і мовчазний, глибокий поклін в бік цісаря.

Буддйський священник, єдиний японець, що був при їхній смерті, сказав опісля, що їхні обличчя були "погідні, спокійні і чисті".

Усі підсудні залишили по-смертні вірші у формі "танка".

Ітагакі був єдиний із підсудних, що висловив дещо жалю. Його вірш звучав:

"Мов дитя клонюсь перед обличчям великого Бога, просячи, щоб він мою провину простив ласкаво".

Прощальний "танка" Тойо такий:

"Ось проминуло,
почерез гори
поспішу ще сьогодні
на лоно великого Будди, —
як радісно на серці."

МЕК АРТУР ВРЯТУВАВ ГІРОГІТА

При нагоді недавніх відвідин у ЗДА японського міністра Шігемітсу, генерал МекАртур опублікував сенсаційну вістку про те, як то він врятував японського цісаря Гірогіта від детронізації і смертної кари.

Гірогіто вже був прийняв на себе відповідальність за війну і готов був іти під суд. Йому грозила, як і всім іншим підсудним, страта на шибеніці.

Побачивши прізвище цісаря

на списку воєнних злочинців, генерал МекАртур негайно склав протест у Вашингтоні, рівночасно домагаючись, на випадок страти Гірогіта, додаткового мільйона американських вояків, що був би потрібний для втримування спокою поміж обуреним японським населенням. Аргументи МекАртура були настільки сильні, що прізвище цісаря негайно скреслено із списка і він залишився на троні.

СЬОМОГО ДНЯ ПРИГАДАВ СОБІ

Одного французького громадянина зустріло щастя: народився йому п'ятий син. Шасливий батько вибіг з хати і вже в найближчому шинку почав запивати цю подію. Так тішився сердега, що шість днів і ночей не випускав чарки з рук. А сьомого дня пригадав собі, що він не дармо вибіг з хати, а на те, щоб зголосити в громадському уряді народжену дитину. Там сказали йому, що зголошення треба було зробити раніше. Пан Шарпантіє (так називався цей добродій) вже й так був лихий на себе й на цілий світ, то й воркнув нечемно: — Пождіть тоді, аж моя жінка видужає і вам зголосить! — За це попалось йому шість днів в'язниці. Саме стільки часу, скільки тривало запивання.

ЗАПИСКИ В ЛІТАКУ

З якимсь неясним почуттям входжу до каюва літака. Привітна стюардесса знімає з мене плаща.

Я ввійшов останнім, отже маю місце на другому сидженні, біля поганенького вікна. Крила заслонюють вид.

Якийсь пан, що сидить біля мене, рішуче відмовляється віддати стюардесі своє пальто. Остаточно вона відходить, бо він упертий... Хоч, маю враження, що він радше передбачливий і хоче м'ягше впасти на землю, коли б була катастрофа.

Інстинкт самозбереження!

Всі пасажери сидять без руху, в обличчях ніяковість, очі горять вижиданням.

**

Гострим лезом* ножа розтяли зняковілу тишу мотори, заграли свою регітну мелодію. Літак отрясся від машин і допоміжного приладдя, що ним чистили його, напоювали й випорожнювали, міряли, гладили і приплескували, — та наче повеселішав, готуючись у дорогу.

Внутрі каюва нечутними крилами залопотав неспокій. Тільки гарна стюардесса спокоювала рожевою усмішкою (Тому то стюардессам треба бути обов'язково гарними!).

Зелене світло на семафорах, гудок, сильніший та швидкий

регіт моторів, і літак помалу сунеться по землі... Маю враження, що сиджу на великому пільному коникові, який біжить по асфальтній мураві. Надворі хмарно. Мрячить дрібенький дощ.

**

Літак звільнив біг, та на те тільки, щоб всотати в сталеві груди ще більше розгону. Бо ще дужче гаркнули його мотори, дрібушкою покотилася їхня клітна громітнява і срібний пільний коник побіг, побіг швиденько наперед по землі. А потім... земля стала відриватись, щупитись... далі і далі, — ми вже над деревами, над хатами. Ось вже вузькими стежками протягнулися биті дороги і річки та гніздами розкинулись людські оселі й хутори.

Холодок притиснув до грудей серце і мурашками по тілі забігала небезпека.

Моторошно. Сподіваєшся чогось і не знаєш чого. Дивишся вниз крізь шибку і, здається, розступається під тобою долівка, а ти сидиш над пропастью і ледь не впадеш. Жахливо!

А літак пре вгору. Каювом пробігла мерехтлива хвиляста темінь. Ми в хмарнім тумані. Замішались у гущу молочного моря.

Не бачу вже своїх співпаса-
жирів.

Але не хочу втратити наймен-
шого деталю і захинаюсь
кожною сотою секунди. Огля-
даюсь, та з усіх вікон глузує
р'юнкий молочний туман. Не ба-
чу навіть літакових крил крізь
моє вікно.

У сутині моя сусідка застигла,
прикривши долонями обличчя...

**

Дужче заклубився туман, по-
рідшав, закучерявилась прозо-
лоть соняшних променів, змі-
шавшись з космами й клаптями
туманної заметілі.

І врешті понад усю суміш
золота й молока прокравлись
шматочки свіжої блакиті, аж
поки сине соняшне небо не за-
сміялось всією своєю красою і
свіжістю. Чисте, чистеньке, зми-
те срібною рясю щоранніх рос
і дощів та вигладжене до блис-
ку оксамиту золотодайним сон-
цем.

А під нами? Друга земля...
з хмар, заорана в кошлаті, білі
скиби. Куди не глянь, безмеж-
на біль, снігова пустиня, що су-
неться і підскакує під обрій.

І по цих сніжних безмежжях
бредє переможно наш срібний
пільний коник. Здається, біжить
собі по землі, по піщаному сні-
гу. Я майже певний цього і то-
му почуваю себе так безпечно,
наче у закритій кареті, самій-
єдиній на шляху, де ніщо їй
не може перешкодити, ніщо не
може зупинити.

Мотори вже не грають, не
гремлять і не гаркочуть, а лиш

дзижчать, неначе бджоли, чмих-
тять і сюрчать, як мугутня піс-
ня наших лугів і схвильованих
золотих ланів у літній вечір.

А сонце золотить небесну
синь та сріблом обливає штуч-
ного птаха, що його тінь чуть
видною стежкою просувається
по хмарному широченному шля-
ху.

Ех, які безмежні й далекі ці
білі простори! Зблизька куче-
ряві, як ранні пари, що вста-
ють із трав, а далі вбгані в
дивовижні форми, притрушені
тінями, — горбками та пагорб-
ками, що виблискують криста-
льовими хребтами. А на обрії
справжні сніжні гори, білі та
стрімкі.

Божественна краса!

**

Машина занепокоїлась і не-
надійно все щезло: і блакить,
і сонце, і сніжна біль.

Ми знову в молочному тумані.
Ще кілька хвилин і під на-
ми барвіста мозаїка міста, ву-
лиці, дома, ланцуги авт. Остан-
ній сильний закрут, вказівка
стюардесси і ми знову на зем-
лі, на нашій справжній землі.

Українські радіослухачі!

Слухайте кожної неділі
в год. 8.30 — 9.45 вранці
мистецької української
радіопередачі

ЮРІЯ ЛАВРІВСЬКОГО

на хвилі W. W. O. L. — 1120

Петро Павлович

ТІНІ СОЛОМ'ЯНИХ ВІХ

Старші віком, ще добре пригадують собі, як бувало зимою хуртовина заносила снігом наші сільські дороги. Суцільним білим килимом вкривалися поля, під ним зникали дороги.

Важко було подорожнім пробиватися в глибокому снігу, легко було збитися з дороги, заблудитись, а то і замерзнути.

Але для цього була проста рада, селянами придумана: на всіх дорогах, від села до села, розставлялися високі солом'яні віхи. Вони служили дороговказом для подорожніх, по них легко було орієнтуватися і щасливо доїхати, чи пішки дійти, куди путь держати...

Багато з нас вже не пригадують отих солом'яних віх, а молодь їх і не бачила.

Проте є поміж нами люди, які отих віх не можуть забути...

Рік тому рознеслися чутки, що відомий український діяч і ентузіяст музейної справи Каленик Лисюк, взявся заснувати в Онтаріо Український Музей.

Просто не вірилося, що такий сміливий задум можна буде так швидко здійснити.

В березні ц. р. до автора цих рядків К. Лисюк писав:

...Далі пішла скитальщина.

Я задався ціллю продовжувати боротьбу з нашими воро-

гами іншим шляхом, іншою тактикою. 35 літ я веду ту працю і вона дає наслідки, а мені моральне задоволення, що я не живу хробаком і паразитом, а далі, у своєму віці, веду боротьбу для визволення того народу з якого я походжу. Наше завдання зібрати зразки української культури, показати чужинцеві світові силу своєї нації. Цінності ці збережуться. Колись ми відійдемо, нас заступлять інші. Все то залишиться для майбутнього покоління, для історії, як віхи на снігом занесеному шляху...

І задум здійснився. 15 жовтня ц. р. урочисто відкрито, з чисельною привабливістю високих американських достойників та українського громадянства, Український Національний Музей та Бібліотеку, що їх започаткувала ініціативна група українських патріотів, на чолі з меценатом паном Калеником Лисюком.

Пан Каленик не лише віддав до Музею неоцінімі свої збірки українських святощів з нашої історії і культури, а, ще до того, за свої, чесним трудом зароблені гроші, купив будинок і віддав його для громадського добра.

До Музею почали надходити

**Будинок Музею
в Онтаріо**

пожертви грішми і матеріалами історичного, мистецького та побутового значення, а також українські книжки та часописи різних видавництв в Америці, та з інших країн.

За короткий підготовчий час Музей придбав старовинні олійні образи гетьманів, портрети видатних наших поетів, фотостати гетьманських універсалів, старовинних українських грошей гривень, реліквії гетьманських часів, срібні гроші з 1566 року, з часів Українсько-Литов-

ських взаємин, чаші, хрести з св. Мощами, що їх давали в Києво-Печерській лаврі Гетьманам коли виступали в похід, поверх 1500 фотографій з часів визвольних змагань 1917-1946 рр. які творять велику історичну цінність.

Побутові речі, різьба на дереві, вишивки, та інші зразки української культури, що творять поверх 10.000 музейних експонатів.

Серед реліквій козацької доби є гетьманський пояс Слуцького

**Оглядають
експонати**

виробу, та книжки 17-го століття. Бібліотека має коло 3000

Цей успішний розвиток Українського Національного Музею є яскравим доказом того, що

українське громадянство розуміє вагу й значення такої культурної установи, як музей, що стоїть поза всякими політичними угрупованнями.

ТАМ, ДЕ ЖИВ СКОВОРОДА

Сковородинівка — одне з наймальовничіших сіл Харківщини. Тут деякий час жив, помер і похований видатний український філософ і поет Григорій Савич Сковорода.

Сковородинівку відвідує багато екскурсантів. Групами і поодинокі, пішки, на автомашинах чи велосипедах вони прибувають сюди не тільки з навколишніх сіл, а й з інших районів, а також з Харкова, Києва, Полтави. За півтора року в селі побувало їх понад 2200 чоловік. Переважно це — учнівська молодь, студенти.

...Разом з групою екскурсантів — учнів Великорогозянської школи оглядаємо пам'ятник Сковороді, його могилу. Потім по густому тинистому саду йдемо до знаменитого дуба — улюбленого місця відпочинку філософів. Кілька юнаків заходять у величезне дупло. Під цим дубом Сковорода писав свої твори.

Екскурсовод Юхим Семенович Деряга — 70-річний місцевий житель — докладно розповідає про життєвий і творчий шлях Григорія Сковороди, про його перебування в селі Пані-

ганівці (так звалася раніш Сковородинівка). Ми з цікавістю слухаємо цю розповідь. На жаль, вона закінчується прикорою історією про дуб Сковороди.

У червні цього року вісімсотлітнього велетня пошкодила буря. Після цього сюди приїздили представники з райвиконкому, з Харкова, навіть з Києва. Вирішено було вжити негайних заходів, щоб запобігти дальшому руйнуванню дуба — скріпити його металевими обручами, поставити надійні підпорки. Але практично ніхто нічого не зробив. Ні голова сільради тов. Кудей, ні голова колгоспу тов. Котко, ні шефи — харківські залізничники. В липні величезна гілка відчахнулася від стовбура і впала додолу.

Хочеться тут висловити ще кілька зауважень. На пам'ятнику Сковороді зітерлись дати його народження і смерті. Металева огорожа навколо могили давно не фарбована, роз'їдається іржею. Раніш коло дуба була книга вражень — тепер її немає...

Ол. Онищенко
за "Літ. Газетою".

Юр. Калинин

ЧЕРЕВО ПАРИЖУ

Таку назву дав паризьким “галлям” (харчовим магазинам) французький письменник Еміль Золя. Він побував в усіх околицях “галів”, пив “пінор” з переносниками волячих туш, бував у тих ресторанах і кафе, які мають назви “Свинячих ніг”, “Поросят”, “Золотих свиней” і просто “Свиней”.

Але часи сумної слави Дрейфуса і його газетного оборонця Еміля Золя вже минули. Незалежна республіка “черева Парижу” пройшла етап дитячої недозрілості. Сьогодні “галі” — це правдиве черво Парижу. Але черво, яке має свої закони, своє сьогоднішнє обличчя і зовсім тверде майбутнє.

Новий розпорядок нового префекта поліції примушує нас в ранні години цього літнього дня, який починається десь за горбами Монмартру та поза візантійсько-арабською архітектурою “Сакре-Кер”, скерувати наше авто до “черева Парижу”.

І потрапляємо, як виявляється, дуже добре. В одному з величезних пасажів “галів” — незвичайне свято. Наше авто зупиняють кольосальні багатирі, у величезних широкополих фільцових капелюхах.

— Стоп! Всі злізати!

— Але ж ми працюємо! Пустіть нас! Це не наша провина, що ми мусимо їхати через “галі”.

— Ми все поладимо. Злізайте! Давайте ваш наказ на роботу! Пане префекте, напишіть їм примусову зупинку!

І, о диво! У повній парадній формі, з трикольоровим шарфом, до нас підходить паризький префект.

— За моїм наказом, — каже він, — ви зробити зупинку на півтори години.

До нашого вантажника, який сам собі важить півтори тонни і до того ще півтори тонни вантажу, підійшло 9 двометрових хлопців, підняли його і... перенесли 100 метрів. Разом з нами!...

Це було традиційне свято паризьких “галів”, на якому приймали нових носіїв, обирали королеву “галів”, затверджували оцінщиків, ганили злих і здирницьких торгівців, вихвалювали гонорових і чесних.

На цьому святі були присутні високі особистості, грали (безкоштовно, з гонору!) найліпші музики, лялося потоками найліпше вино і... наш обдертий

вантажник, що випадково потрапив на це свято, — став завершенням, кінцевою точкою виняткової імпрези, що відбувається в “череві Парижу” раз на три роки.

Найзворушливішим для мене особисто було те, що всі учасники цього свята, в повному складі прийшли на ранішню Службу Богу до церкви св. Евстахія, що височіє, як нерушимий символ Божих традицій і Божих післянь для всіх вірних,

навіть в отому “череві Парижу”.

О 8 годині ранку навколишні базари почали працю. О 8 годині ранку наш вантажник поїхав далі.

Того “черева Парижу” Еміль Золя не помітив. Тієї вікової традиції він не пізнав. І навіть церква святого Евстахія, і навіть урочиста Служба Божа не ввійшли в орбіту його світорозуміння. Тим гірше для нього.

Куток філателіста

НОВІ ВИПУСКИ

Австралія: — Одна марка 2 ш. в користь Олімпійських ігрищ, що мають відбутися в 1956 р. у Мельборні.

Англія: — Нова серія з відомими замками та погруддям королеви закінчилася двома випусками: 2п. 6 і 5 ш.

Півд. Африка: — Два випуски в сторіччя міста Преторії.

Бельгія: — 2 марки з нагоди міжнародного конгресу африканського туризму.

Еспанія: — Появиться марка з нагоди роковин канонізації св. Вінсента Феррера.

Ізраїль: — Приготовляється серія “12' племен Ізраїля”.

ЗДА: — Заповіджене повне стягнення загальної серії з 1938 року і випуск нової: 6 кол. президентів, 10 інших визначних

американських мужів і решта — істор. пам'ятки.

Іран: — П'ять вартостей — народний одяг.

Франція: — Випущено т. зв. туристичну серію з різними французькими містами. — У Парижі відбудеться в листопаді філателістична виставка під гаслом: “Філателія і медицина”.

Німеччина: Дві вартості з нагоди філат. виставки в Дюссельдорфі і захід-берлінський випуск марки з Вільгельмом Фуртванглером, визначним диригентом.

Люксембург: — Марка з нагоди першої телевізійної станції.

Італія: — Спец. випуск 25 лір з нагоди міжнар. лікарського з'їзду.

Об'єднані Нації: — Три марки з нагоди 10річчя існування.

В КРАЇНІ ВІЧНОЗЕЛЕНІ І ВІЧНИХ СНІГІВ

(Початок у попередньому числі)

На полудне в долину Оканаган ведуть дві дороги: одна через Монте Крік, Монте Лейк, Вестволд, Фалкленд, що кінчається містечком Вернон, друга — через Чейз і Семон Арм, а далі Ендербі, Армстронг і також кінчається Верноном. Коли при першій “гайвей” хіба трапиться якийсь український переселенець випадково, то при другій найбільше скупчення українців є в Степному, де вони займаються фермерством в урочайній долині між Ендербі і Армстронгом, а також у Верноні, де живе приблизно 2000 українців, що порозбивані на різні секти та “прогресивних”, і тільки невелика група українців об'єднана в українській католицькій і православної парафіях та у відділі Українського Національного Об'єднання. Починаючи від передмість Вернону аж по границю ЗДА і далі, вся територія покрита рясно буйними садами, що дають подостатком добірних овочів: яблук, груш, слив, бросковинь, апрікосів, черешень тощо, а в городах залюбки плекають полуниці та всяку городину, якою постачається вся Західня Канада та північно-західні стейти ЗДА. Сади плекають побіч українців також англійці, італійці, китайці й японці. Індіани радше займаються випасом ху-

доби. Вони живуть у своїх урядом визначених резерватах, де без обмежень можуть полювати й ловити рибу, що заборонено робити в резерватах білим. Індіани підлягають державним комісарам, які контактуються з індіанським населенням через його вождів-чіфів. Господарським вишколом і шкільництвом в індіан займаються католицькі монастирі та місіонери, що їх центром є монастир на другому боці ріки Томпсон під Кемлупсом. Там навчається 400 індіанських дітей, що мають ціле удержання без ніякої винагороди, тільки старші і їхні родичі приходять працювати на монастирській фармі. Від'ємною сторінкою індіанського життя є те, що червоношкірим дозволено, за важко роздобутий гріш, заходити до коршмів, а вплив алкоголю, навіть у дуже малій кількості, просто жахливий на червону расу. Це просто дегенерує цей колись здоровий і сильний народ, що так давався взнаки білим впродовж кількох десятиків років. Медичну обслугу дає індіанам наш українець д-р Мирон Лазарчук, що враз із своєю дружиною, теж лікарем, недавно поселився в Кемлупс та думає, крім опіки над індіанами, відкрити ще й свою та п-ні д-р Ольги Лазарчук, приватну клініку.

**“Огопого” на пляжі
в Келовні**

З міст в долині Оканаган най-замітнішим під культурним і цивілізаційним оглядом є 5-тисячне місто Келовна, що положе над озером Оканаган і є справжньою перлою Британської Колумбії. Наших людей тут горстка, але спромоглися поставити свою муровану церкву. Келовна, крім своєї краси й положення, відома з найбільших у Канаді спортивно-мистецьких імпрез на воді, що відбуваються звичайно в першій половині серпня та стягають з усієї Канади та з чотирьох північно-західних стейтів ЗДА, десятки тисяч людей, які пописують своїми перегоновими моторними човнами, регатами, акробатикою на воді, а також оркестрами, співами, танцями, скаками, ритмікою тощо. В минулому році участь в “Келовна Регатта” брали змагуни - переможці водних рекордів останніх міжнародних спортивних ігор держав Коммонвелту, що відбувалися у Ванкувері. Отже були змагуни з Нової Зеландії, Австралії та Канади. Живе заінтересування викликали філь-

мові артисти і зірки з Голівуду своїми повними граціями і талановитості виступами. Цього року виступала вперше на цих цікавих мистецьких виступах група українських танцюристів і співаків з Келовни і Вернону. Особливо цікавою є вулична парада з різними, не раз на кільканадцять сот долярів дороги ми “фловтами”.

Але для закордонних туристів у Келовні найцікавіше Огопого. Це фантастичний, водний передпотоповий звір, що бутьо би живе в озері Оканаган, яке довге на 80 миль, — отже є де звіреві погуляти. Огопого ще нікому кривди не зробило, хоч багато келовенців бутьо би його бачили. Має воно індіанську назву, кінську голову й корпус справжньої змії. На голові ріжки й вогняні очі. По розповіді “очевидців” міське управління завдало собі труду й дало зробити великанського розміру Огопого, що є дійсною прикрасою центру міста над озером. Побіч на дощі є опис звірюки. Хто хоче, хай вірити! Влітку озеро роїться від вітрильників,

моторових човнів, човників-душегубок, що шугають, вминаячи два могутні пороми, які перевозять через озеро людей з автомашинами на другий берег до Вестбенку. А там далі йде битий шлях бросквиневими садами через Пентиктон, що славиться на увесь світ з найкращої гаківкової дружини, яка стільки завдала клопоту в минулих роках советам. Там живе кілька українських родин. Де-кілька миль за Пентиктоном дороги розходяться. Одна веде садами далі на полудне до границі ЗДА, а друга — горами, що зразу вистрілюють вгору, через Принстон і Говп до Ванкуверу. За Принстоном, по другій боці жахливої пропасти, що на її дні клекотить ріка, висять, наче ластів'ячі гнізда, забудування найбільшої в Б. К. копальні міді. В робітничому таборі в Копермавтейн живе кілька українських родин робітників. Кількадесят миль за Принстоном жахає туриста велика руїна після пожару лісу.

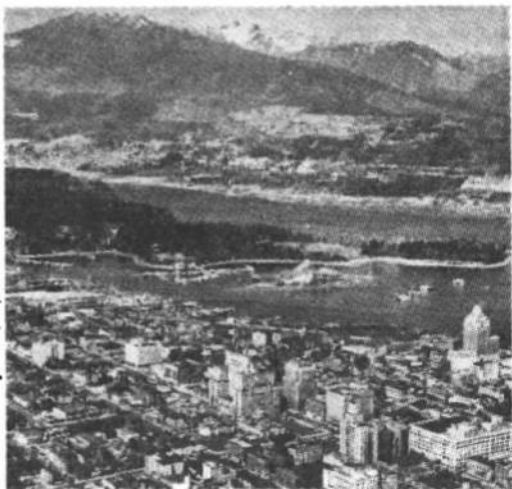
Там вигоріло від киненої цигарки 5400 акрів лісової площі. Великі чорні таблиці на початку й кінці руїни описують катастрофу, а на самій середині випаленої території стоїть величезна шибениця, на якій висить велика цигарка з непогашеним вогнем, а під шибеницею напис: "Ось так треба повісити того, хто, кинувши цигарку, спричинив смерть соток тисяч зелених дерев".

З Говп веде далі шлях оба-біч ріки Фрейзеру, що набравши подорозі рік і потоків стає могутньою рікою, з сотками дельт і відног, з якими впадає до океану біля Ванкуверу, створивши великий рибальський острів Лулу Айленд. Обабіч Фрейзеру йде залізниця обох компаній. Дуже оригінальною і аж моторошною є переправа через Фрейзер, вправді великим поромам, що на середині ріки однак губиться, до Ешкрафт, а там далі до купелевої місцевости Гаррісон Гат Спрінгс, що положена над озером Гар-

Укр. хор на фестивалі в Келовні

Прекрасне місто —
Ванкувер

рісон. Це сірчані гарячі купелі з прегарними купелевими влаштуваннями у стіп високих гір, серед зелені дерев, парків, автокортів та кабін. Одначе все це зовсім не дорівнює красі нашої найкращої купелевої місцевости на Заході України, — Крилиці. Дорога з Гаррісон Гат Спрінгс веде стрімкими берегами Фрейзеру аж до Ванкуверу, а друга по полудневному березі ріки через Чілівек, де є українська громада і парафія, яку обслуговує душпастир з недалекого Нью-Вестмінстеру. Це гарне місто лежить вже поблизу Ванкуверу. З Нью-Вестмінстеру веде дорога до Лулу Айленд, а радше до “столиці” острова Стівенстон. Серед моря, на захід від Ванкуверу лежить великий острів у 12,408 квадратних миль, на якого полудневим розі побудована сто-

лиця Британської Колумбії, Вікторія. Це справжня перемога над красою міст всієї провінції, що положена над океаном і вся потопає у різних відмінах квітів, дерев, прегарних будівель та садків. І тут є наша українська громада.

На особлившу увагу заслуговує ще й місто Ванкувер, що є найбільшим скупченням українців у Б. К. з українською католицькою та двома православними церквами, з УНО й необхідними “прогресивними”. Тут аж кишить також від усяких сект, в яких не бракує і наших збаламучених людей, що після втрати національності тратьять часто й віру. Ванкувер славиться своїм портом, Стенлей, парком та ливновим мостом, що перекинений понад морським заливом є справжньою прикрасою того півмільйонного міс-

та. В парку є зоо з різними відмінами птахів, що живуть зовсім свobodно, та з різними звірятами, навіть тропічними, бо у Ванкувері тепло всю зиму, тільки густі осінні й зимові мряки, що постійно лежать над Ванкувером аж до березня, відбирають чар цьому непересічному містові.

**
*

Згадати б ще й інші міста в Б. К., як на пограниччі Юкону Принц Руперт і Принц Джордж,

що в них живуть доволі численні скупчення українців, а також на полудні Б. К. містечко Нелсон, Кренбрук, Рейдіюм Гат Спрингс—купелеву місцевість на сході Б. К. з добрими гарячими сірчаними купелями. Всюди тут по більших і менших містечках живуть наші люди, більш або менш зорганізовані, які, однак, ніколи не лишаються без душпастирської обслуги й національного проводу.

о. Богдан Ганушевський

“ЦЕ Я СПАЛИВ ТІЛО ГІТЛЕРА!”

Поміж німецькими полоненими, що прибули після десятирічного полону до Герлесгаузена в Західній Німеччині, було двох, що врешті зуміли посвідчити про смерть Гітлера, а це: Ганс Бавер, колишній пілот Гітлера, і Ганс Лінге, його камердинер.

Ці обидва Ганси розказали про останні дні Гітлера і Еви Бравн.

Ганс Бавер потвердив саможубство Гітлера і тієї, що з нею фюрер оженився напередодні смерті. Побачивши, що Гітлер вкоротив собі віку, він і Борман вийшли з Канцлерства, надіючись ще втекти літаком з Берліну. Подорозі Бавер загубив Бормана і льот не відбувся. Бавера ув'язнили Сoвети і завезли до Познаня, де в наслідок попереднього поранення відтято йому ногу. В

1948 році советський трибунал засудив його за антисоветську діяльність на 25 років тюрми.

Знову Ганс Лінге сказав: “З допомогою есесів я витягнув тіло Гітлера з канцлерства і враз з тілом Еви Бравн спалив його біля бункру. Я був останнім, хто попрощав Гітлера і Еву Бравн в бункрі. Я залишив їх самих, але по двох хвилинах вернувся і знайшов їхні тіла. Гітлер застрілювався з пістолі, а Ева отруїлася. Есеси допомогли мені винести тіла з бункру.”

Лінге розказує, що він зарезервував біля 200 літрів бензину, щоб спалити трупів. Але він знайшов ще більше пального і все це виляв на них. Останки закопано в землю.

Лінге каже, що в годинах, які попередили смерть, Гітлер не мав нападів шалу. Але часто

J. BOYKO

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

383 Roncesvalles Ave. — Toronto, Ontario

OL. 8821

Великий вибір хат, бізнесів і фармів.

мав пропасницю і конвульсії. В загальному, він був спокійний до кінця.

Гітлерів камердинер розкажує, що Гебельс повбивав своїх дітей застриками, а обидвоє Гебельські пострілялися пістолями.

Державний секретар Борман, на його думку, згинув на Вайдендамському мості, над річкою Шпре.

Большевики перевезли Лінге до Ревалю, а опісля тримали в Люблянці. В 1946 році привезли його до Берліну і веліли реконструювати смерть Гітлера. Опісля засудили його на 25 років в'язниці за співучасть у вбивстві багатьох тисяч советських громадян в районі Вінниця-Житомир.

М. Петрик

ЖІНКИ ВИТРИВАЛІШІ ЯК ЧОЛОВІКИ

Це дуже добре характеризує статистика, опублікована французьким міністерством здоров'я.

У Франції чоловіки живуть пересічно 63 і пів року, а жінки — 69 років. За останніми обрахунками є у Франції 1,750.000 більше жінок, як чоловіків. Це має деяку свою причину у війнах, які ми пережили, але й без того, вже від наймолодших літ, хлопець є вразливіший від дівчини. Народжується дещо більше хлопців, як дівчат: на 100 дівчат —

106 хлопців. Але вже в першому році життя залишається тільки 104 хлопців на 100 дівчат; до п'яти років число хлопців маліє на 103, при 19 роках число хлопців і дівчат вирівнюється, а далі вже переважають жінки. У 40 році життя вмирає 0.46% чоловіків і тільки 0.29 жінок, а в 60 році — 2.28% чоловіків і 1.32% жінок.

У віці 75 до 79 років припадає двох чоловіків на три жінки, а поверх 80 років вже один чоловік на дві жінки.

СУМЕРК ЩЕ ОДНОГО ДИКТАТОРА

Серпанок сумерку закрив перед очима світу ще одного диктатора: Хуана Перона, недавнього володаря Аргентини.

Як завжди в таких випадках, по його відході викрито речі, що скидають багато позлітки, залишаючи на очах усіх звичайну людину з багатьма хибами.

Романс з дочкою сторожа

Виявилось, що Перон, якому тепер 60 років, вів таємний романс з Нелідою Гайде Рівас, дочкою сторожа, що їй всього 16 років. Крім цього, як кажуть, вона зовсім негарна.

У мешканні Неліди, на одному з передмість Буенос Айресу, знайдено біжутерію на суму 23.000 доларів та ще й 22.000 доларів в грошах.

Романс почався зараз по смерті Еви Перон, влітку 1952 року. Хоч молода дівчина час-то була в палаті диктатора, то все було оповите тайною. Вперше бачили Перона з нею на міжнародному кінофестивалі в Мар де Плята в 1953 році. Опісля він декому представляв її, називаючи своєю "кузинкою".

В одному із знайдених листів він звертається до неї "дорога дитинко" і підписується "твій папа".

Рандеву на чужині

У листі з датою 20 вересня, написаному вже з парагвай-

ської амбасади, Перон звиває Неліду, щоб вона була спокійною, бо він її забере. Він пише: "Я засмучений таким лихом і такою посвятою. Робітники й бідний народ пізнають, хто то був Перон. Але я не жалю, що відмовився від домашньої війни. Згинуло б стільки народу. Край був би знищений".

"Як я буду вже в Асунсіон (Парагвай), то тебе заберу і будемо жити обидвоє спокійно..."

"Не думай, що я тебе забув. Ти є для мене все, моя єдина любов. Опікуйся малими собачками і забери їх усіх, як їхатимеш до Асунсіон."

Батьки знали про романс своєї дочки. Від Перона вона дістала в подарунку один з домів президента на передмісті столиці.

Чимало дорогоцінностей, знайдених у Неліди, були раніше власністю Еви Перон: бранслет-годинник, що її подарувала колись Еві Перон аргентінська місія в Швейцарії, має напис "Марія Ева Дуарте Перон"; один з медальйонів — дарунок національного інституту Сан-Мартін, має вирите погруддя Еви; дві золоті шпильки з рубінами мають напис "Ж. Д. Перон". Знайдено також намисто з перел і діамантів, доро-

гоцінні кульчики, бранслети, годинники тощо.

Останні поради

У другому листі Перон дає Неліді такі поради:

“Найкраще, щоб ти тепер заховалася. Сиди спокійно, аж усе скінчиться. Це пройде. Я не хотів брати тебе з собою, поки не мине небезпека. На це прийде час. Будь спокійна, мій скарбе, і жди. Цілую, до швидкого побачення!”

Він пише, що залишив їй досить грошей. Коли б ще забракло, радить звернутися до команданта Реннера, свого приятеля.

У літньому домі Перона знайдено великий портрет Неліди.

Безмірне багатство

Нагромаджене Пероном багатство оцінюють на багато десятків мільйонів доларів. За кілька років панування він нагаравав більше, як європейські королівські дома за цілі сторіччя.

Знайдено цілі гори золота і дорогоцінностей. Незабаром їх могутим оглядати аргентинський народ. Знайдено 400 убрань Перона, 200 пар обув'я, 90 спортових шапок, які Перон вбирав, їдучи своїм люксовим автотом або на одному із великої колекції мотоциклів.

Спочутлива

Один сліпець, що вмів говорити “дякую” в багатьох мовах, причепив собі на грудях табличку з написом: “сліпець-поліглот”.

Якось елегантна пані, проходячи, сказала спочутливо до товаришки: — “Боже мій, який нещасний, не тільки сліпий, а ще й поліглот”.

— “Не говори, — сказала товаришка, — мене біля серця сти-скає, коли гляджу на таке каліцтво!”...

УКРАЇНСЬКА МОЛОЧАРНЯ

GREEN VALE DAIRIES LTD.

3156 Dundas St., W.
Toronto, Ont.

поруcae знамените молоко і молочні продукти, а також першоякісне морожене.

Просимо замовляти телефоном ч. **RO 7-1728**, або домагтися в усіх крамницях!

Доставляємо до домів!

Тайна криївка

Сподіваючись давно тих подій, які надійшли, Перон велів вибудувати собі криївку під одним із пресових концернів. У ній він провів свої останні дні, перед втечею на парагвайський корабель.

Вона була влаштована з усім комфортом і випосажена щось на зразок кают у підводних човнах. Мала центральне опівання, свою радіостанцію, телевізійний апарат, акліматизацію і кілька тайних входів.

Ця тайна криївка дуже нагадує бункер, який побудував собі і в якому згинув Гітлер.

ПРО НАШ БОРИСЛАВ

Пригадую собі, якто ми Усуси, йдучи вперед в осінній офензиві 1914 року, пізно вночі добилися на Котівську Баню, де довелось нам змученим лягти покотом на якійсь копальні, і аж рано була змога придивитися їй ближче. Пам'ятаю, як бориславське громадянство, довідавшись, що там ночують Усуси, йшло раненько, хто з кавою у коновках, хто з варениками, а романтичніші з квітами.

Була війна, не було часу на розважання, та все таки багато з нас дошукувались у бориславському пейзажі типів та фрагментів, змальованих Франком у повісті "Борислав сміється". Ми бачили біля віль нафтових директорів також нужденні ліп'янки робітників, і нам молодим було незрозуміло, чому на-

шим майном господарять чужі. А згодом, коли ми читали спогади пок. д-ра Євгена Олесницького, де він жалував, що не осів в нафтовому басейні, ми зорієнтувались, що не було якоїсь індивідуальности з організаційним хистом, яка вміла б затримати таке цінне майно в наших руках.

Мені врилася в пам'ять одна літня ніч. Серед німої тиші сичала пара по копальнях, моргали по розкинутих на горах шибках сотні кольорів електричних лампок, і десь хтось виводив дискретно на копальні відому тоді пісню: "Несися жалю мій жалю, несись у Борислав". Чи не був це жаль, що наша нафта в чужих руках?

Удень Борислав мав свій специфічний вигляд. У літні погідні дні підносились хмари глиняного пилу і пахло розпареною кип'ячкою. А в слоту, коли бориславські "фіякерики" їхали з пасажирами до "колеї", то з-під коліс розприскувалось болото не тільки по дерев'яних хідниках, але й по стінах придорожніх домиків.

Слушно говорили про Борислав, що там пройдисвіти заходили на копальні з костуром у руці, а виїжджали звідтіль автом. Господарив там чужий капітал. Але мали ми там і своїх мільйонерів: Іванчуків, Сасиків, Терлецьких та інших забутих

КНИГАРНЯ Й КРАМНИЦЯ

B A Z A R S O.

1615 Dupont St.

Toronto (Ont.), Tel. ME 2197

має всі українські видання й книжки, українську й чужомовну пресу, шкільне й канцелярйне приладдя, грамофонні плити тощо.

Особливо поручаємо нашу французьку косметику та наші галантерйні товари (свєтери власної продукції!)

уже. Чи згадає хто про них? Чи опише хтось красу стилевої нашої церкви на Мразниці?

Не багатьом відоме й те, що трилогія Лепкого писалась частинно на бориславському приходстві, де сестра автора підготувляла деякі фрагменти, які згодом були вмонтовані в цілість. Це не є обидою для автора, але коли вільно мистцеві, що розмальовує церкву мати своїх асистентів, що підготовля-

ють не тільки елементарні праці, а й менші фрагменти поодиноких сцен, то чому ж сестра покійного автора не могла допомагати братові, тим більше, що ніколи не мала претенсій виступати як письменниця.

Доки живуть свідки тієї доби, повинні конче написати про Борислав, бо пропадуть ці відомості так, як пропало вже багато з нашої історії.

Андрій Кігічак

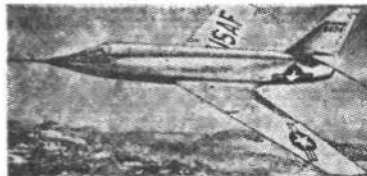
ПО "МУРІ ГОЛОСУ", — "МУР ГОРЯЧІ"

Осягнувши "мур" голосу (швидкість, з якою летить голос), модерні літаки поклали собі наступну мету — "мур горячі", що його також називають "термічною бар'єрою".

Літаки та понадзвукові ракети, дійшовши до означеної швидкості, прорізуванням повітря спричиняють таку горяч, що негайно експлодують. При швидкості п'ять разів більший від швидкості звуку, витворена температура буде така висока, що розтопить всі метали досі вживані при конструкції літаків. Крім цього той сильний удар спровокує також незвичайні феномени в самому повітрі.

Щоб усе це простудювати, Інститут динаміки на Мерелендському університеті (ЗДА) створив спеціальну лабораторію, де штучно витворюється такий самий тиск, який витворив би літак при швидкості 50.000 кілометрів на годину, тобто при

швидкості 40 разів більший від швидкості голосу. Така швидкість була б конечною для міжпланетарної комунікації (тільки при швидкості 40.000 кілометрів на годину ракета може перемогти притягання Землі). При такій швидкості витворюється температура два або й три рази вища від температури поверхні Сонця, що не тільки розтоплює, але й переміняє в пару багато металів.

Крім лабораторійних дослідів, робиться також досліди в т. зв. літаючій лабораторії, тобто в удосконаленій формі літака "Bell X-1 A", що ще в 1953 році побив усі рекорди,

осягаючи швидкість 2.654 кілометри на годину (два й пів разу швидша від звуку) та висоту 27.000 метрів. Цей новий модель, вживаний виключно для експериментів називається "Bell-X-2" (гл. наше фото) і збудований з нержавілої сталі та су-

міші на базі ніклю. Він спроможний витримувати температуру понад 425 ступнів Цельсія.

Так то, дякуючи терпеливості інженерів і очайдушності пілотів, людина здобуває простір, осягаючи щораз вищі швидкості.

ЦЕНТРАЛЬНЕ ОГРІВАННЯ ОРГАНІЗМУ

Уже від найдавніших часів люди застосовували два способи охорони перед холодом: теплі хати і вбрання та добре відживлювання.

Яка кількість калорій потрібна, щоб захоронити організм від холоду? Це залежить від віку, полу, роду праці тощо. Багато також залежить від нашого росту і ваги. І так, малі до ваги 60 кг., потребують при легкій праці 2.200 калорій, при середній — 3.000 і при важкій 4.500; хто має вагу 67-70 кг. потребує, залежно від роду праці, 2.800, 3.800 і 4.800, а більші і важчі — 3.000, 3.800 і 5.000.

Організові потрібні головню два роди поживи, що є рівночасно калоричними і динамічними: цукри і товщі. Як відомо,

всі цукри, що розпускаються, дуже швидко входять у кров, отже добре їх давати змученому організові. І кілограм цукру має біля 4000 калорій. З товщів найздоровші є олива, масло та свіжа сметана. Дуже поживні є також сири, молоко, соя, чеколяда, а з овочів горіхи, мідгали та оливки. Багато цукрів - глюкози дають також м'ясива і звіринні та зокрема рибні товщі (тран має в собі також дуже важливі вітаміни "А" і "Д").

Добре відживлений організм не перестуджується. Це певніше від усіх штучних огрівань, бо набуте тепло організм швидко тратить і тоді зданий виключно на своє власне "центральне огрівання".

АКУШЕРСЬКИЙ ДОСВІД

Нещодавно лікареві Джонови Холлінгеру сповнилося 94 роки, а його дружині 32. Три роки тому лікар одружився і за цей час у подружжя народилося двоє дітей. Друга дитина — цілком здоровий хлопчик вагою в 10 фунтів, народилась три місяці тому.

Щасливий батько приймав дитину сам. За 63 роки своєї лікарської практики він прийняв 3,309 новонароджених дітей.

— Для мене це справа звички — сказав "молодий" батько. Дружина була зразковою пацієнкою, пологи пройшли легко. Мати і новонароджений цілком здорові.

6000 РОКІВ КІПРУ

Англійці, наче б то у всьому світі панував той самий клімат що й на британських островах, дотримуються також на Кіпрі своїх звичаїв: їдять смажене сало й яйця на снідання і п'ють чай такий чорний, що він, змішаний з молоком, схожий на сильну каву. Вони мають "какі" шорти, і їхні клуби імпортують також те санітарне урядження, що всюди означене англійськими W. C., та яке порівнюючи до турецьких влаштувань для тієї самої цілі, являє собою великий поступ. Не тільки кожне бюро, а й кожна готелева кімната має вентилятора; не раз стоїть теж наготові термос із льодоватою водою. Крамниці пропонують у щедрій кількості всі дари країни і всі європейські та американські консерви. Афродіта, богиня краси й кохання, що тут, на бережжі цього острова вийшла з морської піни, мусить тепер позичати своє імення одному родові вина, а також ділити свою долю з Отеллом, бо Шекспір переніс убитство невинної Дездемони на Кіпр. Вежа Отелла стоїть побіч митниці в Фамагуста. Що для французів бенедиктинці, те для кіпрійців орден св. Івана: мовляв, вже лицарі ордену св. Івана приготувляли цей розкішний напій у своїм комтурстві!

Вчитись історії острова мож-

на з карти напоїв. На Кіпрі можна й жити, бо сюди довозять подостатком віскі. Кіпр належить до штерлінгового бльоку і тому спенсіоновані полковники й урядовці можуть веліти сюди пересилати з Англії свою платню. Деякі з них побудували собі невеличкі будинки, інші живуть у готелях і пансіонах, напр. у Кіренії, де вони, звичайно під кінець кожного тижня, можуть видати свій осуд знавців про вітрильну гінку. Величезна твердиня цієї малої пристані, що її сам король Фридрих II з Гогенштавфів надаремно пробував здобути, і яку зайняли щойно 1570 р. турки, нагадує про те, що на Кіпрі не завжди було спокійно. Сьогодні не одному з англійців неприємно, коли написи на домах домагаються, щоб його земляки покинули острів, та коли губернатора Йх Королівської Величності називають "Гітлером Кіпру", а його урядовцям загрожують смертю.

Від 1878 р. англійці володіють цим островом, що його передав їм султан, щоб вони обороняли турецькі інтереси проти московських зазіхань. Чим більше воно змінюється, тим більше воно залишається таким самим. — каже французька приповідка. Також сьогодні має Кіпр — особливо після евакуації Суецького каналу — вели-

РЕСТОРАН „О Д Е С А”

512 Queen St.,
Ph.: EM 8-0005

подає своїм Гостям найсмач-
ніші страви! Зокрема широко
славиться наша добірна укра-
їнська кухня!

У нас ціни дуже низькі!

ке значення як “незнищимий літаконосець” для оборони східного Середземного моря проти советсько-комуністичних наскоків. Британці і турки є тієї самої думки, що острів не можна віддати Греції, як цього домагаються на основі права про самовизначення грецькі жителі острова, що їх є щось 4/5 з 517.000 мешканців (побіч кругло 100.000 турків).

Досі не було сумніву, що Кіпр так само як і Родос та Митілене, які лежать на віддалі зору перед Анатолійською сушею, зачисляються до Європи, але деякі заявляють, що він належить до Азії. Кіпр експортує головню руди міді, хрому й заліза.

Треба згадати про назву острова. Мабуть слово Кіпрос етимологічно має зв'язок із міддю, бо кіпрський “купер” видобувано вже в бронзову епоху і Геленій з Пергамону залишив опис невідлічної праці в копальнях міді за римських часів. Щось у тому є: римляни називали темний метал, що йо-

го спроваджували з Кіпру, “cuprum”. Але сама назва Кіпру походить від “kyparissos”, кипарис.

Поправді й сьогодні ще на “острові кипарисів” є багато цих струнких дерев. На великим гористім хребті південного сходу, що в Олімпі підноситься до 2100 метрів, ростуть побіч корсиканських і алепійських смерек із їхніми рідкими, довгими і тонкими шпильками, також кедрі, куди кращі, ніж ливанські. У горах трапляються ще дикі вівці, муфлони, як на Сардинії. Британське управління лісів збудувало кілька дуже гарних відпочинкових будинків, а внизу Олімпу елегантний готель тримає свої відчинені брами також взимку — для лижварського спорту, а влітку для відпочинку перед спекою в Месаорії, — рівнині, що на півночі є загороджена від моря другим ланцюгом гір. Багато гостей з усього Близького Сходу приїжджають на Кіпр, особливо відколи існують вигідні повітряні зв'язки з Ізраїлем, районами над Перською затокою та Каїром.

**
*

Склади в Нікозії, Фамагусті і Лімазолі не мають сьогодні стільки ярини й східного коріння як колись, коли острів Кіпр був важливим вантажним місцем грецької торгівлі. Тепер вони наповнені австралійською пшеницею та бразилійською кавою; бо хоч усе ще більша частина населення займається господарством, проте все у під-

вищеної кількості спроваджуються сюди пшеницю, товщі і м'ясо. Вода! Наводнювання! Це також на цьому, третьому по величині, острові Середземного моря важлива справа, бо, на думку англійських геологів, ледве чи можна відкрити підземні запаси води невисокими коштами. Але, де нагромаджується гірська вода та де джерела й артезійські криниці щедро дають воду, там цвіте буйна врожайність. Це робить Кіпр важливим доставцем цитринових овочів, винограду, вин, оливи і ранньої картоплі. Греки з Кіпру закидають англійцям, що вони занедбали господарство: прибутки з гектара в порівнянні з іншими островами не піднеслися як слід, стан худоби впав і селянство дуже сильно задвожене. Правда, поступають вперед індустріалізація та розвиток гірництва, — але через військові будівельні доручення значно піднеслися загострені вимоги платень на ринку і кошти життєвих умов. А наслідок такий, що виноград засихає на винній лозі, бо кошти збору зависокі. Кажуть, що в інших країнах держава субвенціонує добу-

вання оливного товщу, але на Кіпрі ні. Зовнішня торгівля — тобто вивіз і ввіз — зростає десятиро від 1938 р., але вона у високій мірі пасивна і прибутки з обороту туристів не вистачають на вирівнювання пасивів платного балансу. Що станеться, якщо військові роботи одного дня припиняться або якщо ціни на руду несподівано впадуть?

Треба згадати про один продукт Кіпру, що всі його знаємо, а саме — про солодкі ріжки, що їхній річний збір виносить 50.000 тонн. Ясно, що всі ярмарки світу не вистачають, щоб на них збути овочі двох мільйонів кіпрських дерев солодких ріжків, які здалеку нагадують могутніх буків. Ріжки цінні також задля їхніх зернят, що мають у собі протеїну і віткозу, яких уживають при виробках сушних кісток і в текстильній індустрії при обробці тканин; останки мелють на корм для худоби. Мабуть Кіпр є батьківщиною солодких ріжків. На це вказує англійське слово "carob", що походить від грецького "харупія".

**

Ідучи в гори, всі затримуються в одному селі, що лежить у вишневій долині, щоб узяти "Metrio Glyky", "напівсолодку" турецьку каву. Не встигли висісти, як уже являється перед вашим столом якийсь 12-літній хлопець і, вививаючи в повітрі, ставить перед вами глиняний посуд, з якого підноситься пара. Кожний навіває на себе правую

ІВАН ПАВИЧ

поручає

смачні ковбаси, шинки
й вудженни

809 Queen St. W.
Toronto, Ont. — EM. 4-0658

рукою повні пригорщі пари і дякує хлопчині, що, очевидно, не чекає на дзвінку винагороду. В тому горщику знаходяться оливні листочки, що їх зібрано у Вербну неділю і їхня пара має проганяти лихих духів. Ніхто не сміється з цього звичаю, бо на Кіпрі панує моторизована цивілізація 20-го віку, але рівночасно з тим не викорінюється тут забобонних звичаїв і вірувань, що сягають в далеку минувшину. Передусім шведи і французи здобули собі тут великі заслуги своїми знахідками, як це доказують відвідини музею в Нікозії. Тут знаходяться камінні посудини і знаряддя, що походять із початку четвертого тисячоліття пер. нар. Христа, та які зрджують гідну уваги шляхетність форми. Для нас несподіванка, що люди, руки яких заледве могли зладити миску, вже розвинули мистецький смак, при чому побіч лінійних орнаментів дуже швидко виступають рисунок і плястика. В нікозійськiм музеї знаходиться приблизно 25 см. висока група з випаленої глини, що представляє двох літаючих селян із своїми запряженими волами і побіч них дві дальші особи, що несуть долину з засівом. Як їхати сьогодні через Мезоарію, то можна бачити трактори, які зовсім подібні до тих на образках, хоч проминуло 4300 років від часу як надано тим фігурам форму!

Кіпрські греки брали участь у троянській війні і король острова після був Агамемно-

нові особливо гарно викутий щит. Олександр Великий, що в битві під Іссусом, звільнив також Кіпр від перського панування, носив кіпрський меч. У міжборотьбі діядохів Кіпр дістався в єгипетські руки і з Єгиптом пізніше він перейшов під римське панування. Кіпр прийняв дуже рано християнство, про що згадується також у посланнях апостолів. Оповідають, що віднайдено гріб і мощі Барнабаса, який супроводжав апостола Павла в його подорожі, і що візантійський цісар Зено наділив у 478 р. кіпрського архієпископа титулом "Іх блаженство" та надав право, як це сам цісар робив, — підписуватися червонимом. З того часу православна церква на Кіпрі є самостійною. Кіпр завдячує часові хрестоносних походів найкращі зразки готицької архітектури на сході. Після упадку Аккона орден св. Івана і храмовики перенеслися на Кіпр, що його вони купили у Ріхарда Левенгерца. Венеція ще й сьогодні пишається на Кіпрі своїми могутніми твердинями та сломинами прс Отелла, а про тривікове турецьке панування нагадують багато мошеїв — по більшій часті старі святині, — з яких муеццин скликає вірних до молитви.

**

Якщо грецькість на Кіпрі перетривала століття чужого панування, то вона завдячує це своїй церкві.. Як колись під турками, так тепер під англійцями, православний духовник перей-

має націоналістичне завдання. Провідником грецькості є архієпископ і етнарх Макаріос III. Його 37-літнього обрано в 1950 році на цей високий уряд. Повага його сьогодні така велика, що деякі атенські політики вбачають у ньому майбутнього голову міністрів.

Успення Пресв. Богородиці це велике свято, що його святкують у монастирі Троїдитісса, у підніжжі Олімпу, майже повних три дні. Біля 10.000 людей прибувають сюди автобусами, кіньми, ослими і пішки не тільки, щоб почути проповідь архієпископа, щоб діти й немічні одержали благословення і могли поцілувати його руку, але ще й тому, що довкола монастиря торговці розставили свої столи. Тут подостатком тканин та одягу, білизни, домашнього посуду, кінської упряжі і забавок. Тут убивають і розшматовують цілі череди овець, щоб кожний міг усмажити для себе кусень над голим вогнем. Якщо не хоче купити вже спечені такі кусниці: "свіжі з рожна". Печива, солодошів і вина тут не бракує, щоб заспокоїти голод і спрагу.

На цьогорічне свято Успення Пресв. Богородиці англійці післали до Троїдитісси поліцаїв, щоб берегли порядок вуличного руху, і вони мали чимало роботи. Не видно було агентів у світському одязі, та непевне губернатор одержав докладне звідомлення про проповідь архієпископа, що говорив: "Не хочемо довше бути об'єктом га-

небного торгу невільниками. 20-те століття свободи й самовизначення — також і для нас. Ми можемо також самі формувати нашу долю й наше майбутнє. До цього не потребуємо чужинців. Боротьба вирішиться на вітчизняному фронті. Ми її продовжуватимемо без вагання і компромісу — всіма засобами і скільки це не коштувало б жертв..."

В залях готелів побіч себе мирно висять портрети англійської королеви Єлисавети і грецького короля Павла. Грецькі церкви вивішують у неділі і свята синьобілі прапори. Чи одного дня вони самі, без унійного знамені, повіватимуть на острові? Вінстон Черчіл одного разу, перед 48 роками, вказав змагання кипрійців з'єднатися з своїм грецьким материком як приклад патріотичної відданості греків, а Клемент Етлі, як прем'єр-міністрів у 1946 р. заявив: "Ми запрошуємо разом з нами жити в коммонвелі, але нікого не змушуємо до того". Кипрійці не бажають собі нічого іншого як те, щоб це речення було застосоване також до них.

I. M.

СМАЧНЕ ПЕЧИВО
D O N U T H O U S E

764 Queen St. W.

в'дome в цілому Торонті!

ЕЛЕГАНТНІСТЬ ЖІНКИ

Життя вимагає сьогодні від жінок дуже багато і ставить їм вимоги бути не тільки добрими матер'ями й господинями, але також добрими робітницями. Однак, і жінка, що працює та весь час перебуває між людьми, і та, що перебуває вдома, в однаковій мірі мусять дбати про свій зовнішній вигляд.

Кожна дбайлива жінка виглядає чисто. Але цього мало; жінка повинна виглядати ще й гарно, привабливо, елегантно.

А що ж таке елеганція? Це не справа грошей, це тільки справа смаку, — вміння дібрати собі одяг, виплекати своє волосся, своє обличчя, своє тіло й руки, вміння дібрати собі черевики до свого способу життя й потреби. — Елеганція, це найкраще пристосування речей що-

денного вжитку з найкращим добром і достосуванням одних до одних так, щоб прикрасили вашу особу.

Багато є жінок, які, маючи грошові засоби, не вміють одягнутися і виставляють себе на посміховище. Інші ж, при скромних засобах, є завжди дуже добре вдягнені.

Це залежить від почуття смаку. А його можна собі виробити, бо це не завжди вроджена прикмета.

Одна з перших порад для молодих панночок і молодих пань, які не певні самих себе — це вибирати одяг найскромнішу і найпростішу.

Як купувати сукні й капелюхи?

Коли йдете купувати — пам'ятайте: суконка є не для суконки, а для вас. Тобто вам може й сподобатися якийсь модель, його матерія, спосіб пошиття, — але ж основне, щоб він відповідав вашій силуеті, вашій лінії, яку сукня має підкреслити, та кольорові вашого лиця.

Уважайте, якщо кудись приходите, щоб не казали "яка гарна сукня", а тільки "яка гарна пані".

Не завжди треба купувати те, що сподобалось на "перший

ОЛЬГА КОЛЯНКІВСЬКА

косметичка з Парижу

6 Sylvan Ave., Toronto, Ont.

Тел.: LO. 8378

фахові поради, плекання й масажі лица, повне усунування волосся й бородавок, манікюри і т. п. На бажання, обслуга по приватних домах.

Домовляйтеся телефоном!

Paris Knitwear

597 Bloor W. — LL. 2925

(1 блок на захід від Бетирст)

Великий вибір італійських та французьких вовняних одягів, чоловіча й жіноча галanterія, костюми, сукні, светери тощо.

Paris
KNITWEAR

погляд". Краще переглянути багато моделей, приміряти, порівняти, щоб потім не жалувати запізно. Бо чого ж видавати намарне гроші, не маючи опісля радості та вдовolenня із купленого?

Ніколи не купуйте собі суконки, не запитавши себе: Чи цей кольор гармонізує з плащем, що під ним носитиму цю сукню? Чи мусітиму ще купити до цього відповідні мешти, рукавички, шалика?.. Якщо ви не маєте тих додатків і не маєте грошей, щоб їх купити, — не беріть тієї сукні, бо вона не додасть вам очікуваної краси!

Як вибираєте капелюха, то заглядайте не тільки до малого люстра, а киньте зором на всю

свою постать і то здалеку, у великому дзеркалі. Тільки високі можуть дозволити собі на капелюха з широкими крисами. При доборі капелюха є основними форма носа і підборідка, отже після того слід вибирати собі його форму.

Пані з довгим носом не повинна вбирати капелюха з гострими загинами, а пані з маленьким, круглим носиком буде чарівно виглядати у гарно прибраній шапочці.

Якщо ви маленька...

то вибирайте радше суконки не різані в стані, а якраз такі, що є модними під цю пору, — сукні-принцеси; не носіть широких поясів та матерій в поперечні пасочки. Плащі — при-

ляглі у поясах, спідниці — не широкі. Футра — не грубі; не завеликі нашійники та перстені...

Як ви великого росту...

то маєте право вибирати моделі з широкими спідницями, плащі з грубого й поперечно-пружковатого матеріалу, бо все це скорочує. Пані з довгим станом повинні уважати, щоб їх жакет від костюму мав коротеньку частину, що йде від стану в долину, вилого накладені високо; це теж скорочує. Також лінія пояса, піднесена дещо вгору, надасть задовгому станові кращий вигляд.

Приміряючи одіж, треба пам'ятати, щоб вона була дуже добре допасована, — але не за вузька. Ті, хто думає, що тісніша сукня зробить їх тоншими, — помиляються.

Як не була б модна довжина спідниць, слід знати, що вузька спідниця мусить бути помітно довша від широкої.

Дрібнички

Треба вміти прибиратися біжутерією, хустинками, шаликами тощо. Якщо ви бачите неелегантно одягнену жінку, то в більшості випадків з неї можна б таку зробити, забравши деяку кількість злишніх при-

крас. Не носіть ніколи два роди різних футер. Коли ваш зимовий костюм має ковнір з каракулю (кримки), то не вдягайте ще срібного лиса...

Під сучасну пору дуже модно носити штучну біжутерію. Але з-поміж неї слід вибирати гарне. Однак, якщо маєте на руці дорогий, золотий чи платиновий годинник або браслет, то не припинайте собі зайвої брошки за 65 центів.

Ваша спідна білизна повинна бути також дуже добре допасована до вашої фігури, але не замала.

Прийшовши з міста додому, переберіться в хатню вигідну суконку. Якщо чешетесь, не забудьте накрити вашу елегантну суконку покрівцем, щоб захоронити її від волосся, яке паде.

Важливо, щоб убрання відповідало порі дня і гармонізувало з собою. Коли погана погода і вдягаєте спортовий плащ з габардини, то не беріть тоді капелюшка з пір'я чи атласу.

Це все дрібнички, але вони складаються на одну велику й гармонійну цілість, яка дає нам і наш добрий вигляд, і наш успіх.

О. Колянківська

ЦЕ ЧОЛОВІКИ "ОДЯГАЮТЬСЯ"!

Статистичний інститут у Франції ствердив неймовірну річ: чоловіки видають на одяги більше як жінки.

Найбагатше одягаються чоловіки поміж 20 і 30 роками життя. По тридцятці їхні видатки на одяг швидко меншають. З-поміж професій, найбільше видають на вбрання вільні фахи, опісля кваліфіковані ремісники і дрібні купці.

Натомість жінки видають двічі більше від чоловіків на піжами і нічні сорочки.

НАПОЛЕОН І ПЕРЕКУПКА

Великий цісар Наполеон провів свою молодість у військовій школі в Брієн. Як і всі молоді люди, любив він їсти овочі. Купував їх завжди в одній перекупки. Як мав гроші платив, — як не мав, вона йому боргувала. Скінчивши школу, пішов у світ, щоб на ділі показати те, чого його навчили. Коли виїжджав, перекупка востаннє принесла йому цілий таріль спілого, солодкого винограду. Наполеон сказав: “Тепер я їду геть, і не можу вам заплатити. Але я вас не забуду”. На це відповіла перекупка: “О, молодий, шляхетний пане, ви можете спокійно їхати. Дай вам Боже здоров'я і щастя!..”

Зробивши таку велику кар'єру, навіть наймудріша голова могла б забути про цей малий борг.

Незабаром Наполеон стає генералом; займає Італію. Йде до Єгипту і аж до Назарету, де перед століттями жила прославлена Пречиста. Опісля вертається через море, повне ворожих кораблів, назад до Франції, до Парижу і там стає першим консулем. Наполеон встановляє у своїй останніми подіями розбурханій і до нещастя доведеної батьківщині, спокій і порядок — і коронує себе на французького цісаря. А чесна перекупка і далі не має нічого біль-

ше, як тільки його добрі слова: “Я вас не забуду...”

Але добре слово — це наче гроші, заплачені готівкою, або ще й більше. І ось одного разу дорога запровадила Наполеона знову у той сам Брієн. Ще заки приготовлялись його гарно прийняти в місті, він поспішив наперед, щоб нікому не відомий походити по добре знайомих вуличках. Обсіли його спомини молодости і він дякував Богові, що дозволив йому в такому короткому часі пройти шлях слави й зробитися цісарем. І ось, в одному менті, він нагло приклав собі пальця до лоба, важко думаючи, — і врешті вимовив голосно ім'я перекупки. Негайно розпитався про неї і пішов до маленької хатинки, що до неї вели одинокі двері. Учистій, але вбогій обстанові, поралася біля печі жінка, а двоє малих дітей бавилося на долівці.

— Чи можу дістати щось, щоб відсвіжитися? — запитав Наполеон, входячи до хати. — О так, кавуни вже зрілі — відповіла жінка, подаючи овочі.

Коли Наполеон із своїм ад'ютантом заїдали смачний кавун, один з них запитав: — Чи ви знаєте цісаря, який має сьогодні сюди прийти? — Він ще не приїхав, — відповіла жінка. — І чому ж я не мала б його зна-

ти?! Не один кошик овочів купив він у мене, ще будучи тут у школі... — Чи він усе чесно заплатив? — запитались. — О, так, усе до гроша! — звучала рішуча відповідь.

Тоді чужинець, вставши, сказав: — Жінко, ой щось ви неправду говорите! Поперше, ви не знаєте цісаря, бо це ж я, а подруге, я ж не такто докладно вам заплатив, як ви запевняєте. Я винен вам ще два талари, а може й більше

І тоді ад'ютант почав викладати на стіл 1200 франків, — капіталу і відсотків...

Почувши ці слова й побачивши золото на столі, жінка з радості, страху та вдячності кинулася Наполеонові під ноги. Згодом цісар наказав збудити стару хату і на тому самому місці велів поставити нову.

— Хай цей дім буде названий моїм ім'ям, — сказав. — Завжди, як приїжджатиму сюди, хочу тут жити!..

Зайнявся також дітьми перекупки: дочці дав добре віно, а хлопця післав до тієї самої школи, де він колись вчився.

О. К.

3 ТАЄМНИЦЬ МОРІВ І ОКЕАНІВ

● Водяна поверхня нашої планети займає 361 мільйон квадратних кілометрів, тобто 70,8 процента площі Землі.

● На вершинах Гімалайських гір знайдено осадкові породи, а в них — скам'янілі рештки морських організмів. Значить, ця місцевість колись була морським дном.

● У XVIII столітті на Скандинавському півострові були зроблені позначки рівня моря. Через 100 років виявилось, що берег піднявся на 136 сантиметрів.

● Біля Кавказького узбережжя Чорного моря на глибині 10 метрів знайдено руїни старовинного грецького міста Діоскурії.

● На дні океанів є глибокі западини. Найглибша з них Маріанська в Тихому океані — 10899 метрів. Максимальна глибина Атлантичного океану ле-

жить біля острова Порто-Ріко і дорівнює 9218 метрам, Індійського (біля острова Ява) — 7450 метрів.

● За рік з поверхні океанів випаровується майже метровий шар води. Кількість солей в морській воді становить в середньому 35 грамів на кілограм води. Якби з океанів випарувалась уся вода, то на дні лишив-

УКРАЇНСЬКИЙ РЕСТОРАН

КИЇВ

Власник

Зиновій Городецький

запрошує

на смачні страви і напитки!

1627 Dupont St.,

Toronto, Ont. Tel. ME. 9658

ся 6 шар солі в 60 метрів завтовшки.

● Відомі п'ятсотметрові поклади крейди під Білгородом і в інших місцях склалися з мікроскопічних черепашок кореніжок та інших організмів, що колись осіли на дно моря.

● Об'єм водоростей в океанах більший за об'єм наземної рослинності.

● Льодові гори-гіганти досягають висоти 500 метрів. Об'єм їх інколи перевищує 500 кубічних кілометрів.

● Морський прибій б'є по берегу з силою 10-15 і навіть 38 тонн на квадратний метр.

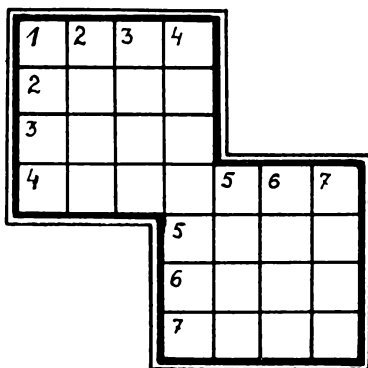
● Панцир молюска тридакна, поширеного в тропічних водах, важить до 100 кілограмів.

● Риба-меч може плисти з швидкістю до 100 кілометрів на годину.

● Загальна вага істот, що живуть у морях і океанах, перевищує 60 мільярдів тонн.

МАГІЧНА ФІГУРА

Склав д-р К.

Вписати в фігуру сім слів, які читані поземо й доземо мають однакове значення: 1. солодке печиво, 2. многократний жорстокий вбивник, 3. водне створіння, 4. міждержавний договір, 5. частина озброєння модерної армії, 6. дівоче ім'я, 7. ремісник.

МАЄМО ДЛЯ ВАС два найновіші видання:

“ЗОЛОТІ ВОРОТА”

Це читанка для української молоді, гарно зредагована, з добірним матеріалом, з численними ілюстраціями, поясненнями й коментарями, має 264 стор., а коштує тільки 2,50 дол.

“КАЛЕНДАР СВІТЛА на 1956 РІК”

У ньому знайдете багато цікавого й різноманітного матеріалу. Календар має 192 сторони, прегарну обкладинку, а коштує тільки 1,00 дол.

Шліть замовлення на адресу:

Mr. M. Kolankiwyk, 278 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada.

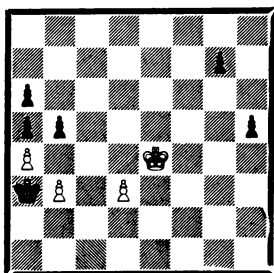

Редагує: Е. Онищук

Визначний сучасний чехословацький композитор шахових задач уложив виключно для "Ми і Світ" понижку студію.

Студія ч. 1

М. Маришко, Злате Олешнице
Першодрук

Білий починає і ремісуче

Майстерно

У понижчій партії петербурзького турніру 1914 року, д-р Емануїл Ляскер, першун світу від 1894 до 1921 року, перемагає свого суперника, майбутнього першуну світу Альохіна, прекрасним стилем. Неперевершений змагун-психолог Ляскер іноді програє партію, але ніколи не тратить голови. Холоднокривність у важких положеннях і тут є його психологічним капіталом, що уможливило йому майстерно опанувати ситуацію.

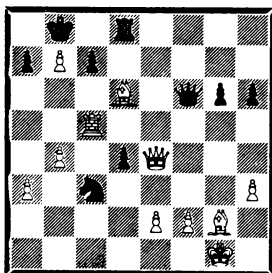
Партія ч. 4

Гамбіт дами

Білі: Е. Ляскер

Чорні А. Альохін

1. д4 д5 2. ц4 е5 3. дхе5 д4
4. Кф3 Кц6 5. а3 Бг4 6. Кбд2
Де7 7. г3 Бхф3 8. Кхф3 0-0-0
9. Дд3 г6 10. г3 г6 11. Бг2 Бг7
12. 0-0 Кхе5 13. Кхе5 Бхе5 14.
64 ф5 15. ц5 Де6 16. ц6 Ке7
17. цх67† Кр68 18. Бб2 Вд6 19.
Вац1 Вгд8 20. Вц2 ф4 21. гхф4
Бхф4 22. Вд1 Кф5 23. Бц1 Ке3!
24. Вц5 Дф6 25. Де4! Кхд1 26.
Бхф4 Кц3 27. Бхд6! (Елегантно.
Бере чорний даму, білий відби-
рає її Бхц7†, Крх67, Бхе4†,
Крц8, Бе5†. Бере чорний бігуна
пішаком, наступає Вц8† і дама
дістається на а8, здобуває пі-
шака а7 і прохідні білі пішаки
рішають партію).

27... Дхд6 28. Де5 Дб6 29. Де7

Дл6 30. Ве5 д3 31. ехд3 Дхд3
32. Ве3 Дд1† 33. Крг2 К65 34.
Ве6 Кха3 35. Вф6 і чорні під-
далися.

Цікавитеся шахами? Спробуй-
те взяти участь у нашому по-
стійному конкурсі на розв'язан-

ня задач або в кореспонденцій-
них турнірах! Листування про
шахи просимо адресувати:

E. Onyschuk,
1 Bryant Ave., Toronto 13, Ont.,
Canada

ПОМЕР НАШ СЛАВНИЙ ГОДЯК

Це втрата для світового філь-
мового мистецтва, втрата для
українського фільму, та пере-
довсім втрата для української
громади Бо Іван Годяк був ар-
тистом і свідомим українським
громадянином.

Це він з обуренням відкинув
пропозицію змінити своє пріз-
вище на більш "інтернаціональ-
не". Це він дав згоду виступи-
ти в головній ролі задуманого
фільму Є. Деслава "Іван Мазе-
па"! На списку фільмових ар-
тистів Галлівуду — симпатиків
большевизму ніколи не було
Годяка. Надто глибоке націо-
нальне і релігійне виховання
дістав у домі батьків.

Маючи за собою десятки сла-
ветних фільмів й непересічний
успіх на сцені Бродвею в сце-
нічній версії повісти Г. Вовка
"Воєнний суд над бунтівниками
з корабля Кейн", що йшла день-
у-день впродовж року, — він
не стидався признатися, що за-
цікавлення театральним і філь-
мовим мистецтвом завдячує
школі Авраменка в Дітроїті, де
пройшов курс національного
танку ще дитиною.

Помер на 41 році життя, не-
надійно, збираючись накручува-
ти одну з останніх сцен філь-
му... "Суд", що в ньому грав
ролю прокурора.

Іван Годяк з Авраменком
(фото з 1954 р.)

ДАЛЬШИЙ РІСТ “ДУМИН КО.”

Нам приємно поділитися вісткою, що фірма “Думин Ко.” при 552 Квін Стр. в Торонті, що про неї ми писали в попе-

Василь Ковальчук, один з гол. уділовців “Думин Ко.”

редньому числі, може похвалитися новими непересічними успіхами.

Це наперед відкриття нового відділу дитячого вбрання, що приміщений в сусідньому будинку, праворуч дотеперішнього магазину.

А далі, це набуття ще одного сусіднього будинку, ліворуч магазину, де по ґрунтовній перестроюванні постануть нові відділи цієї, без сумніву, вже тепер найкращої української галантерійної фірми в Торонті.

Магазин “Думин Ко.” розбудувався також унутрі, набуваючи товари з найкращих англійських та німецьких експортних

фірм. Різномодністю товарів, якістю та ціною він може успішно конкурувати з усіма чужими крамницями.

Свій розвій завдячує це молоді підприємство і вмілому керівництву, і також поважному капіталові, що його, крім обидвох керівників фірми, вклали поважні і заслужені українські громадяни.

Отже розбудова “Думин Ко.” — це економічна розбудова ширшої української громади, а також успіх всієї нашої еміграції, що мусить здобути сильні матеріальні основи під свій духовий і матеріальний розвій.

Михайло Кабан, один з гол. уділовців “Думин Ко.”

Кермуючись давнім гаслом “Свій до свого”, українська суспільність підтримує свої підприємства, очікуючи, очевидно, від них підтримки в інших ділянках національного життя.

СМІЛИВИХ ХЛОПЧИКІВ І ДІВЧАТОК,

що продавали б наш журнал під церквами та при нагоді різних громадських зібрань, свят, спортових змагань тощо,

пошукує Видавництво "Ми і Світ".

За кожний проданий примірник даємо 5 центів!

Можуть зголошуватися також Пластові гуртки, гуртки СУМ та члени інших організацій, що відсоток з продажу вживатимуть для своїх організаційних потреб.

Вже друкується

у Видавництві "Ми і Світ"

повна збірка п'єс Л. Коваленко, під заголовком

"П'ЄСИ В ЧАСІ І ПРОСТОРИ"

Ціна книги (біля 160 сторін друку) в передплаті для Читачів журналу "Ми і Світ" — 2 долари. По видрукуванні в подрібному продажі книжка коштуватиме 3 долари.

Гроші і замовлення просимо слати на адресу:

Mr. M. Kolankiwsky, 278 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada.

ЕЛЕКТРИЧНІ Й ГАЗОВІ КУХНІ МАРКИ "MOFFAT",
РЕФРІДЖЕРЕЙТОРИ "CROSLEY SHELVDOR", ТЕЛЕВІЗИЇ,
ПРАЛЬНІ МАШИНИ, ВІДКУРЮВАЧІ, ХАТНЄ УМЕБЛЮВАН-
НЯ, ПІЯНА, АКОРДЕОНИ і т. д.

купите

добре, дешево і на найкорисніших умовах

в українській відомій фірмі

G. LUKES FURNITURE-ELECTRIC

797-9 DUNDAS STREET WEST, TORONTO

Office EM. 8-9228

"Compare it with the others
and you'll understand . . .

HOOVER *is the* VALUE POLISHER

If it's *value* you're looking for (and who *isn't* these days?)—then a Hoover Polisher is for you. With a Hoover you get *more features* for easier, better polishing . . . for years of trouble-free performance.

Sold complete with set lambs' wool and set of felt buffing pads for use when high lustre is required.

You'll be happier with a Hoover

"Блиск, чистота... Моя мила!
Де ж ти чарів накупила,
Яка ж праця, який труд!..."

"Ні, дурить тебе не буду,
"Гувер" з "Альфи" сам, без труду,
Змете й змие кожний бруд!"

Світової слави відкурювачі і вичищувачі марки "ГУВЕР" набудете на догідних умовах в українському магазині хатнього устаткування

ALPHA FURNITURE CO.
735 Queen St. W. Toronto
Tel. EM-3 9637.